JULKINEN KUULUTUS

Valitukset vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisesta päätöksestä

Vesilain 15 luvun 3 §:n mukaan Vaasan hallinto-oikeuden on annettava lupaviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain nojalla antaman päätöksen sekä ojitustoimituksessa annetun päätöksen johdosta jätetty valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

16.12.2021

Valitusten tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valitusten tiedoksisaantipäivä on 23.12.2021.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuteen on jätetty viisi valitusta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 29.5.2020 nro 67/2020. Päätös koskee Kittilän kaivoksen toiminnan laajentamista ja jätevesien purkupaikan muuttamista, Kittilä. Lupaa on hakenut Agnico Eagle Finland Oy. Päätös sisältää vesilain 3 luvun 16 §:n mukaisen valmistelulupaa koskevan ratkaisun ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen ratkaisun toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta.

Seuraavat tahot ovat jättäneet asiassa valituksen:

1. Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry ja
Vesiluonnon puolesta ry
2. Sirkan-Könkään jakokunnan yhteisalue

3. Levin Vesihuolto Oy
4. Agnico Eagle Finland Oy
5. Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (rakennus- ja ympäristölautakunta)

Valitusasiakirjojen nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja valitukset pidetään nähtävillä 16.12.2021 – 28.1.2022 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla (*https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/valituskuulutukset.html*). Hallinto-oikeuden verkkosivuilla valitukset ovat ilman liitteitä. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Kittilän kunnassa.

Hallintolain 62 b §:n mukaan julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan tiedot julkaistaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Henkilötiedoista julkaistaan kuitenkin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.

Mahdollisuus vastineen antamiseen

Vaasan hallinto-oikeus varaa asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, tilaisuuden vastineen antamiseen. Mahdollinen vastine tulee toimittaa hallinto-oikeuteen **viimeistään 28.1.2022**. Luvan hakijalle ja viranomaisille varataan erikseen tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineeseen on merkittävä sen tekijän nimi, postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite. Vastineessa on ilmoitettava asian diaarinumero 801/2020.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään antamaan tieto kuulutuksesta myös kiinteistön mahdollisille muille omistajille ja haltijoille.

Tiedoksianto järjestäytymättömien osakaskuntien osakkaille

Hakemuksessa tarkoitetulla hankkeella saattaa olla vaikutuksia myös seuraavilla yhteisillä maa- tai vesialueilla:

261-406-876-3 Kiistalan jakokunnan vedet
261-406-876-14 Talon RN:o 43 vesialueet Kuoksujärvessä, Marskin-järvessä ja Seurujoessa
261-406-878-2 Kiistalan jakokunnan maa-alue

Vaasan hallinto-oikeus
Kuulemiskanslia, 029 56 42624

Valitus 1

Suomen luonnonsuojeluliitto LAPPI

täydennetty valitus 6.7.2020

Vaasan Hallinto-oikeus
PL 204, 65101 Vaasa
vaasa.hao@oikeus.fi

Täydennetty valitus ympäristö- ja vesilain mukaisesta luvasta ja vaatimus vesilain valmisteluluvan ja ympäristönsuojelulain toiminnanaloitusluvan välittömästä kumoamisesta.

ASIA

Valitus PSAVIn päätöksestä Nro 67/2020 Dnro PSAVI/1079/2018 29.5.2020 Kittilän kaivoksen toiminnan laajentaminen ja jätevesien purkupaikan muuttaminen sekä vaatimukset vesilain valmisteluvan ja ympäristönsuojelulain toiminnanaloitusluvan välittömästä kumoamisesta.

LUVAN HAKIJA

Agnico Eagle Finland Oy
Pokantie 541
99250 Kiistala

MÄÄRÄAIKA

6.7.2020

VALITTAJAT

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry
lappi@sll.fi
[redacted]

Vesiluonnon puolesta ry
[redacted]

Suomen luonnonsuojeluliitto LAPPI

täydennetty valitus 6.7.2020

VALITUKSEN YHTEENVETO

Pohjois-Suomen AVI on perjantaina 29.5.2020 antanut ympäristö- ja vesilakien mukaiset luvat Kittilän kaivoksen purkuputkelle, koskien kaivoksen toiminnan ja vedenkäytön ja jätevesien laajennusta ja muulle toiminnalle mukaan lukien jätealueiden luvitusta ja vesien varastointia louhokseen.

Päätös on juuri saapunut tiedoksi asiassa muistutuksia tehneelle Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry:lle.

Kanadalaisen Agnico Eagle-yhtiön suomalainen tytäryhtiö operoi Kittilän kultakaivosta. Se on hakenut lupaa purkuputkelle Loukinen jokeen, joka laskee noin 11 km päässä Ounasjoen Natura-alueelle. Kuten Terrafamen purkuputkihankkeessa, putki on käytännössä rakennettu ennen kuin luvat on myönnetty. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt lupajärjestelyn, jonka tarkoituksena on toteuttaa hanke niin, että valittajien muutoksenhaku oikeus olisi tehty tyhjäksi ja hallinto-oikeuksilla ei ole mahdollisuutta puuttua asiaan. Erityisen ongelmallinen vesiluvan manipulointi niin, että se koskee vain kuivatusvesien pumppausta ja purkuputken kaivamista vesistön alitse. Kuitenkin hanke johtuu puutteellisesta jäteveden käsittelystä ja on tarpeeton.

Yhtiön ympäristö- ja vesiluvat on pilkottu lukuisiin eri prosesseihin ympäristölainsäädännön vastaisesti. Vakavin ongelma pitkäaikaisesti on kaivoksen suurimmat vaikutukset aiheuttavien kaivannaisjätteiden luvitus. Tätä ongelmaa ei voida ratkaista vedenpuhdistuksella/käsittelyllä tai purkuputkella, vaan jätteet on pystyttävä saattamaan pitkäaikaisesti turvallisiksi.

Luvituksen ongelmien taustalla on Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston ympäristölupa-vastuualueen ja kaivosyhtiön sopimaton keskinäinen suhde, josta mm. [redacted] sekä [redacted] on arvostellut aluehallintoviraston riippumattomuutta kaivosasioista päättämisessään. Johtuen Kanadan ja Suomen välisestä CETA-sopimuksesta on nähtävissä, että sekä viranomaiset että oikeuslaitos voivat menettää valtaansa asiassa tavalla, joka uhkaa pitkäaikaisesti ympäristönturvallisuutta ja yhteiskunnan kokonaisetua.

Tarkasteltaessa ilmastokriisiä tulee myös kysyä, onko lähinnä koru- ja sijoitustoimintaan tähtäävä kultakaivostoiminta erittäin merkittävine ja pitkäaikaisine ilmasto-, ympäristö- ja maankäytön vaikutuksineen millään tavalla yhteiskunnan edun mukaista toimintaa.

Ympäristölupaviranomaisen myöntämä lupa uhkaa heikentää vesistön kemiallista ja ekologista tilaa ja se on siten vesipuitedirektiivin ja EU-oikeuden Weser-päätöksen vastainen. Se uhkaa myös Natura-alueen suojeluarvoja sekä on

kaivannaisjäteasetuksen vastainen.

VAATIMUKSET

Ensisijaiset vaatimukset

Vesilain valmistelulupa tulee kumota

1) Vesilain valmistelulupa tulee kumota ympäristö- ja vesilainsäädännön vastaisena ilman asianmukaisia vaikutusten selvityksiä sekä yhteisvaikutusten selvitystä, ja johtuen hankeen virheellisestä kuvauksesta ja kuuluttamisesta.
   Asia on kiireellinen, koska hanketta on toteutettu valituksenalaisen kaivosluvan perusteella. Vesilain valmistelulupa ja hankkeen määrittely on tehty niin, että hankeen voisi kokonaisuudessaan toteuttaa valmisteluluvalla, minkä katsomme olevan vesilain vastaista.

   Pyydämme oikeudelta välipäätöstä vesilain valmistelu- ja ympäristönsuojelulain toiminnanaloituslupien kumoamiseksi.

Toiminnanaloittaminen tulee kieltää

2) Toiminnanaloittaminen sekä vesilain että ympäristönsuojelulain nojalla tulee kieltää, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu, koska jo aloitettu toiminta tekee käytännössä muutoksenhaun tyhjäksi ja/tai erittäin haastavaksi. Tämä vaatimus ennakoi yhtiön mahdollista hakemusta vesilain toiminnanaloittamisluvasta Vaasan Hallinto-oikeudessa.

   Pyydämme oikeudelta välipäätöstä vesilain valmistelu- ja ympäristönsuojelulain toiminnanaloituslupien kumoamiseksi.

Ympäristö- ja vesitalouslupa on hylättävä

3) Ympäristölupa on hylättävä YVA-, hallinto-, ympäristövaikutusten arviointi- sekä ympäristö-, luonnonsuojelu- ja vesilainsäädännön sekä näiden kanssa sovellettavan EU-oikeuden Weser-päätöksen, vastaavien EU-direktiivien ja -ohjeiden, kaivoslain ja naapuruussuhdelain vastaisena.

Toissijaiset vaatimukset

Katsomme, että lupa ei ole mitenkään mahdollista myöntää ilman asianmukaisia selvityksiä ja kuulemisia. Mikäli lupa palautettaisiin ympäristölupaviranomaiselle, tulee viranomainen velvoittaa hankkimaan tarvittava selvitys asiassa riippumattomalla ja uskottavalla tavalla ja korjaamaan lupaprosessi asianmukaisella tavalla.

Mikäli lupa palautetaan uudelleen käsiteltäväksi

4) Vesi- ja ympäristöluvat on palautettava, korjattava ja käsiteltävä yhdessä asianmukaisten selvitysten kanssa

Ympäristövaikutusten arviointi ja/tai ympäristöselvitykset

5) hankkeille on suoritettava kaivostoiminnan kokonaisvaltainen ympäristövaikutusten arviointi käsittäen

-Kaivoksen toiminnan kaikkine ympäristövaikutuksineen
-Jätejakeille kattava ympäristövaikutusten arviointi ja luvituksen selvitykset käsittäen erityisesti suotovesien pitkäisen käsittelyn tarpeet kaivoksen ja jätealueiden koko elinkaaren aikana painottaen seuraavia

a) jätteiden haitta-aineet laajasti, jätteiden haitta-aineiden liukoisuudet
b) jätteiden turvallinen hyötykäyttö raaka-aineiden tuotannossa,
c) jätteiden loppusijoituksen pysyvään stabilointiin perustuvat eri vaihtoehdot
d) jätteiden turvallinen väliaikainen sijoittaminen ja sen suotovesin vaikutukset loppusijoituksen riittävät vakuudet

Nyt esitetyssä ei ole selvitystä jätteiden stabiloinnin menetelmien lainmukaisista vaihtoehdoista, koska niihin liittyy riskejä pidemmällä aikajänteellä ympäristöä turmeltumisesta.
Toiminnanharjoittaja on velvoitettava selvittämään määrätyssä aikataulussa vaihtoehtoiset ratkaisut jätejakeiden turvallisen loppusijoituksen suhteen, esimerkiksi kiinteyttämisen ja hyötykäytön vaihtoehdot.

YVA-menettelyn avulla kyettävä selvittämään muiden loppusijoitusvaihtoehtojen ja/ tai hyötykäytön mahdollisuudet erityisesti pitkäaikaisen ympäristöturvallisuuden ja alueiden käytön kannalta. Hakija on velvoitettava välittömästi selvitystyöhön.

6) Purkuputken tarve tulee selvittää kokonaisuudessaan suhteessa jätevesien puhdistuksen BAT-teknologioiden käyttöön. Vesilain intressipunnintaa varte tulee selvittää purkuputken kustannuksia suhteessa eri vesien puhdistusteknologioiden kustannuksiin ja vaikutuksiin.

7) YVA-, vesi- ja ympäristölupaprosesseissa on käsiteltävä yhteisvaikutukset:
a) Vesiluvan ja tarvittavan ympäristöluvan toimintojen yhteisvaikutukset, Erityisesti suljetavien pintavalutuskenttien päästöt yhteisvaikutuksena jätevesipäästöjen kanssa
b) Alueella on paljon pilaantuneita maita erityisesti pintavalutuskentillä ja joessa on todennäköisesti merkittävästi pilaantuneita sedimenttejä joessa

c) Jäte- ja louhosalueiden päästöjen yhteisvaikutukset myös pitkien aikojen kuluessa

8) Kaivoksen jätevesipäästöjen Natura-arviointi Ounasjoen Natura-alueeseen erityisesti huomioiden suola-aineiden, kiintoaineiden, sekä toksisten ja kertyvien aineiden vaikutukset mm. pohjaeläimiin, sedimentteihin ja pieneliöhin, kuten piileviin ja muihin plankton eliöihin sekä niiden kautta joen ekosysteemiin. Päästöt tulee esittää myös kaivoksen sulkemisen jälkeen pidempienkin aikojen kuluessa. Listaa aineista on laatunormikohdassa 18.

9) Hankkeelle tulee suorittaa ympäristöluvan edellyttämät selvitykset asianmukaisine julkisine kuulemisineen käsittäen
a) Vaikutukset pintavesiin ja pohjaveden korkeuteen, virtauksiin ja laatuun sekä kaivoksen että purkuputken alueella.
Kaivoksen kuivatusvesien pumppaamisen ja purkuputken vaikutukset Seurujoen vesitaseeseen on selvitettävä myös koko suunnitellun toiminnanaikana sekä toimenpiteet kuivatusvesien määrän vähentämiseksi Toimenpiteet pintavesien pilaantumisen hallitsemiseksi, kuten pintavalutuskentiltä vapautuvien haitta-aineiden keräämiseksi talteen, vesien ja kenttien puhdistamiseksi on selvitettävä.
Haitta-aineiden määrien kasvu tulee ennustaa koko suunnitelle toiminta-ajalle. Kuivatusvesien laadun kuten suola-aineiden, ja lupakäsittelyssä huomioimattomien ja uusienkin komponenttien, kuten bariumin ja boorin sekä prosessikemikaalien vaikutukset, pitoisuudet ja määrät tulee selvittää päästöennusteissa. Listaa aineista on laatunormikohdassa 18.

Vaikutukset on erityisesti arvioitava myös kaivoksen sulkemisen jälkeen huomioiden kaikkien jätealueiden suotovesien puhdistus myös pitkien aikojen kuluessa kaivannaisjätedirektiivin ja kaatopaikkalainsäädännön mukaisesti.

b) Kaikkia kaivoksen haitta-aineita koskevat perustilaselvitykset vesistössä ja sedimenteissä eri vuodenaikoina, planktonin ja kalojen haitta-aineiden pitoisuuksina. Kalojen haitta-aineiden pitoisuuksille tulee tarkkailut ml. elohopean, arseenin, antimonin kadmiumin, uraanin, lantanoidien, alumiinin, mangaanin ja raudan yleisten ja harvinaisten suolaionien vaikutukset sekä maku ja haju sekä kalojen esiintyminen/saaliit kattavasti vaikutuksenalaisessa vesistössä
c) Vesitase ja virtausmallinnukset
Vesitaseen muutokset tulee ennustaa koko suunnitellulle toiminta-ajalle nykyisillä louhintasuunnitelmilla, arvioiduilla ja ennekoitavissa olevilla

varannoilla. Erityisesti tulee selvittää kuivatusvesien määrän ja laadun muutokset.
d) Diffuusorin fyysiset vaikutukset kuten paine vedenalainen ääni sekä vaikutukset jäähän jokiuomassa ja niiden vaikutus kalojen vaellukseen sekä liikkumiseen joella
e) Maaperän ja sedimenttien pilaantuminen on selvitettävä koko hankealueella uskottavasti.
f) Meluvaikutukset johtuen kaikista toiminnoista. Melu tulee selvittää määritettävä sisämelu huomioiden sisämelun normit. Matalataajuinen melu joka on mallinnettava sisäministeriön asetuksen mukaan. Maksimimelu on mallinnettava
g) Tärinävaikutukset läheisiin taloihin ja asuntoihin
h) Pölyn vaikutukset ml. pienhiukkas- ja hengitettävien hiukkasten pölyn pitoisuudet ja haitta-aineiden kuten metallit ja asbesti.

<u>Luvan korjaaminen; mikäli lupa kuitenkin myönnetään laillisten selvitysten ja kuulemisten jälkeen tulee:</u>

10) Purkuputken tarve tulee tarkastella kokonaisuudessaan suhteessa jätevesien puhdistuksen BAT-teknologioiden käyttöön. Vesilain intressipunninnassa tulee verrata purkuputken kustannuksia suhteessa eri vesien puhdistusteknologioiden kustannuksiin ja vaikutuksiin. Vesilain intressipunninnassa tulee esittää rahallisesti hankkeen hyödyt ja haitat huomioiden, että laittomia haittoja ei tule sallia.

11) Purkuputken mahdollinen sijoittaminen, jos todellinen tarve olisi osoitettu, tulee tarkastella kokonaisuudessaan ympäristö- ja vesitalousluvituksen hankkeena huomioiden
    -vaikutukset ja niiden riskit pohjavesiin putken alueella ja tulva-alueilla
    -pintavesivaikutuksen putken eri sijoitusvaihtoehdoissa
    -vaikutukset Natura-alueisiin
    -luontoarvot, kuten kotkan pesän ja reviirin sijainti suhteessa purkuputkeen ja sen linjalla tapahtuviin huoltotoimenpiteisiin

12) Mahdollisissa ruoppaustäissä tulee määrätä käytettäväksi suojaverhoja. Työt tulee kieltää kevät- ja syyskutuisten kalojen kutu- ja vaellusaikoihin.

13) Raskasmetallien ja haitta-aineiden hapanta- ja neutraalia valumaa sekä eroosio- ja sortumisriskejä aiheuttavat kaivannaisjätteet tulee määrätä pysyvästi stabiloitaviksi.

14) Jätteiden käsittelyille tulee määrätä kattavat tarkkailut kaikkien

merkittävien luvanvaraisten aineiden osalta.

15) Vakuuksissa tulee huomioida jätteen stabiloinnin riskit ja pitkäaikainen tarkkailu.

16) Ympäristö- ja vesiluvanmukaisille toimenpiteille tulee määrätä asianmukaiset vaikutuksia lieventävät toimet, kuten melun ja pölyn torjunta sekä toimenpiteet saastuneiden sedimenttien leviämisen estämiseksi. Lievennystoimet ovat tässä tapauksessa hyvin perusteltuja ja ne on mainittu Sedimenttien läjitysohjeessa, josta otteita liitteessä 1.

17) Melu- ja tärinä- ja pohjavesivaikutukset tulee tarkkailla kattavasti. Tähän kuuluu erityisesti:
-melun ja tärinän tarkkailu eniten altistuvissa asunnoissa,
-melun tarkkailu matalilla taajuuksilla STMn asetuksen mukaan
-pohjaveden tarkkailu naapuri talojen perusten ympärillä.
-tärinä- ja resonanssivaurioiden vuoksi lähitalojen perustukset, kellarit ja herkät rakenteet tulee kuvata kattavasti ennen täiden aloittamista

18) EU-laatunormit ja muut ympäristölaatunormit tulee määrätä raja-arvoksi alapuoliseen vesistöön, myös jätealueiden sulkemisen jälkeen, koska sekoittumisvyöhykettä, purkuputken nikkeli päästöä lukuunottamatta, ei ole esitetty eikä haettu.
Kaivannaisjäteasetuksen tai kaatopaikkalainsäädännön perusteella haittaa ei saa tulla sulkemisen jälkeenkään. Pysyvät sekoittumisvyöhykkeet olisivat kohtuuttomia naapurien ja ympäristön suhteen. Laatunormien valvomiseksi valvottavat aineet kuten elohopea, lyijy, kadmium ja nikkeli tulee mitata riittävän usein vesitoimien aikana ainakin kaksi kertaa viikossa asetuksen edellyttämällä tavalla riippumattoman konsultin toimesta. Myös muille alueen päästöaineille, kuten esimerkiksi sinkki, koboltti, kupari, kromi, rauta, mangaani, alumiini, barium, boori, tina, hopea, seleeni natrium, kalsium, magnesium, kalium, arseeni, antimoni, strontium, litium jne. tulee määrittää laatunormit tai raja-arvot päästöissä ja vesistössä, niin että päästöt eivät heikennä vesistön laatua.
Pohjaveden laatunormit tulee määrätä raja-arvoiksi niissä pohjavesiputkissa, joissa luonnontausta on normia alhaisempi.
Edelleen hakija tulee määrätä järjestämään kattavat tarkkailut muille haitta-aineille joita pitoisuus- ja vaikutusselvitykset ravinteille, rikkiyhdisteille, hiilelle, hapenkulutukselle.

Erityisiä tarkkailtavia kemikaaleja ovat syanidin hajoamistuotteet, kuten syanaatit, ksantaatit ja niiden hajoamistuotteet, flokkulantit erityisesti

polymeerit ja varatut polymeerit. Nämä ovat kyseisestä prosessista seuraavia haitta-aineita. Näillä on ekologisia vaikutuksia suhteellisesti todennäköisiin päästöpitoisuuksiin nähden pieninä pitoisuuksina.

Keskeisiä haitta-aineita on kalojen karkoittumiselle ovat esimerkiksi ammonium-typpi ja rikkivety, jotka ovat molemmat todennäköisiä haitta-aineita hapettomissa sedimenteissä. Rikkivety voi karkoittaa kaloja pitoisuuksina 1 mikrog/L.

19) Vaikutuksille tulee määrätä lailliset ja kohtuulliset raja-arvot sekä välitön puuttumismenettely ml. töiden keskeyttäminen.
a) Pohjaveden laatunormit ja ekologiset rajat kemialliseen tarkkailuun. Pohjaveden korkeudelle kattavat raja-arvot perustuen nykyiseen tasoon lähitalojen ympäristöön ennen kaivuu töiden aloittamista.
b) Melulle tulee asettaa valtioneuvoston ohjeen rajat, sisämelun raja-arvot STMn asetuksen mukaisesti ml. matalataajuisen melun taulukon mukaiset rajat.
Maksimelun rajaksi asuntojen ulkopuolelle on asetettava 60 dB tai alempi raja perustuen sisämeluvaikutukseen
b) Tärinävaikutuksille tulee asettaa rajat perustuen VTTn ohjeisiin viihtyvyysvaikutuksista
c) Pölylle tulee asettaa pienhiukkaspölyn pitoisuuksien ja tarvittaessa haitta-aineiden kuten asbestin tarkkailut.
d) Kalojen haitta-aineiden pitoisuuksille tulee määrätä raja-arvot ml. elohopea, dioksiinit ja furaanit sekä PAH-aineet.

20) Lupaan on määrättävä vesilainmukaiset toimet kuten intressivertailu ja suojeltavien luontoarvojen mahdollinen hävittäminen on estettävä.

21) Lupamääräys 22 tulee korjata seuraavasti:
22. ~~Purkuputkella Loukiseen~~ Vesistöön johdettavien käsiteltyjen jätevesien on alitettava purkuputken käyttöönottopäivästä lukien virtaamapainotteisena kuukausikeskiarvona laskettuna seuraavat pitoisuusraja-arvot, alkaen taulukon päivistä:

Aine·Raja-arvo·		1.8.2020	1.1.2021	1.1.2022·	1.1.2023·	1.1.2024
Kokonaissuola·(mg/l)		1600·	1000·	·350	200	100
Sulfaatti··(mg/l)	~~2·000·mg/l~~	1000·	·600·	·200·	120	40·
Kloridi·(mg/l)		50	25·	·20	10	5
Kokonaistyppi(mg/l)	~~15·mg/l~~	10	··5	3	2	1
Ammoniumtyppi·(mg/l)		3	··1.5	0.7	0.4	0.1
Mangaani·µg/l		500	250·	200	100	50
Alumiini·µg/l		·50	25·	20	10	5
Antimoni·µg/l	~~300·µg/l~~	30	·15·	7	4	2
Arseeni·µg/l	~~200·µg/l~~	20	10	5	3	1·
Nikkeli·µg/l	~~150·µg/l~~	15	10	5	3	1·
Litium··µg/l		20	15	7	5	2
Cerium·µg/l		15	10	5	3	1
Kiintoaineen hehkutusjäännös·mg/l	~~10~~	8	5	3	2	1
pH	~~alle·10~~	9	8	7.5	7.4	7.2
WAD-syanidi·	~~400~~·µg/l·	80	60	40	20	10
kokonaissyanidi·µg/l		160	120	80	40	20
syanaatti·µg/l		2000	1000	500	250	100
Ksantaatit	µg/l	5	3	2	1	0.1
Polymeeri-flokkulantit·µg/l		5	3	2	1	0.1

Toissijaisesti pyydämme hallinto-oikeutta asettamaan tarvittavat tiukemmat päästörajat ja niiden aikataulun huomioiden aikaisemman kehityksen ja päätökset, erityisesti edellisen KHO-päätöksen kaivoksen päästöistä ja 1000 mg/L sulfaattirajan selvityksen määräajan 30.6.2020. Yhtiö ja AVI ovat luopuneet sulfaattipitoisuuden alentamistavoitteesta.

22) Lupamääräys 23 tulee korjata seuraavasti:

23. ~~Purkuputkella Loukiseen~~ Vesistöön johdettavien käsiteltyjen jätevesien aiheuttama vuotuinen kuormitus saa olla purkuputken käyttöönottopäivästä lukien enintään:

Aine·Raja-arvo·		1.8.2020	1.1.2021	1.1.2022·	1.1.2023·	1.1.2024
Kokonaissuola·tn·		8000·	5000·	·1600	1000	500
Sulfaatti··tn·	~~11000··tn~~	5000·	3000·	·100·0·	600	240
Kloridi·tn··		250	125·	·100·	50·	25
Kokonaistyppi·tn·	~~110·65~~	50	··25	15	10	5
Ammoniumtyppi·tn		15	··7,5	3,5	2.0	0.5
Mangaani··kg··	~~6.5·tn~~	2500	1250·	1000	500	250
Alumiini·kg		·250	125·	100	50	25
Antimoni·kg	~~1500·kg~~	150	·75	35	20	10
Arseeni·kg	~~600·kg~~	100	50	25	15	5·
Nikkeli·kg·	~~500·kg~~	75	50	25	15	5··
Litium··kg		100	75	35	25	10
Cerium·kg		75	50	25	15	5·

Raja-arvot ylittävästä suolapäästöstä on toiminnanharjoittajan maksettava 1 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee euron/kalenterivuosi eli on 2 euroa/kg 2022, 3 euroa kg 2023 jne.

Raja-arvot ylittävästä arseeni- litium- tai metallipäästöstä on maksettava 1000 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee 1000 euro/kalenterivuosi eli on 2 000 euroa/kg 2022, 3 000 euroa kg 2023 jne. Mangaanin hinta on kuitenkin 100 euroa/kg 1.1.2021, ja tämä päästömaksu nousee 100 euro/kalenterivuosi eli on 200 euroa/kg 2022, 300 euroa kg 2023 jne.

Raja-arvot ylittävästä kokonais-typpipäästöstä on maksettava 10 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee 10 euro/kalenterivuosi eli on 2 0 euroa/kg 2022, 30 euroa kg 2023 jne.
Raja-arvot ylittävästä ammonium-typpipäästöstä on maksettava 30 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee 30 euro/kalenterivuosi eli on 6 0 euroa/kg 2022, 90 euroa kg 2023 jne.

Päästömaksuista 25% maksetaan haitankärsijöille, 25% kaivoksen ympäristövalvonnan kehittämiseen viranomaisten, yliopistojen ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyönä, 25 % käytetään vedenpuhdistuksen kehittämiseen kilpailutettuna yliopistojen, tutkimuslaitosten ja teollisten toimijoiden kanssa ja 25 % käytetään kaivoksen jätteiden pitkäaikaisen stabiilisuuden ja stabiloinnin selvittämiseen.23) Kaivannaisjätteitä koskeva lupamääräys c) annettu NP4-altaan luvassa PSAVI Nro 45/2019, 27.4. 2019 (ja refereroitu tämän luvan määräyksissä) on korjattava muotoon (lisäykset lihavoituna kursiivilla)

c) Luvan saajan on selvitettävä kattavasti jätealueille sijoitettujen mineraalijätteiden ja muodostuneiden saostumatuotteiden mineraloginen ja kemiallinen koostumus erityisesti siten, että ympäristölle haitallisten alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuudet ja koostumus tunnistetaan mahdollisimman luotettavasti. Näiden tietojen perusteella on uudelleen arvioitava jätteiden pitkäaikaispysyvyys ja niistä aiheutuva pilaantumisen vaara jälkihoitovaiheen aikana sekä laadittava sulkemis- ja jälkihoitovaihetta koskeva riskinarviointi. Laadittua sulkemissuunnitelmaa on päivitettävä selvityksen ja riskinarvion perusteella siten, että toteutettava pintarakenne, jätealueiden sijainti ja pohjarakenne sekä maaperätiedot huomioon ottaen kaivannaisjätteen jätealuista ei aiheudu pitkänkään ajan kuluessa olennaista ympäristön pilaantumisen vaaraa. Mikäli vaara on olemassa, tulee selvittää vaihtoehtoisesti jätteen stabilointi ja sijoitusmahdollisuudet kaivostunneleihin tai avolouhoksien pohjille, sekä toisaalta jätteen turvalliset hyötykäyttömahdollisuudet. Ennen kuin sijoituksen turvallisuudesta on pysyvä tieteellinen varmuus, jätealuetta tulee tarkastella väliaikaisen sijoituspaikkana.
Kunkin jätealueen osalta päivitetty sulkemissuunnitelma on toimitettava

aluehallintovirastolle aina kaivannaisjätteiden jätehoitosuunnitelman yhteydessä ja ensimmäisen kerran ainakin viimeistään 31.12.2020 ja yhtä (1) vuotta ennen kyseisen jätealueen tai kaivoksen ympäristöluvan seuraavaa lupapäivitystä ~~sulkemisen aloittamista~~.

24) Kaivannaisjätteitä koskeva lupamääräys b) annettu NP4-altaan luvassa PSAVI Nro 45/2019, 27.4.2019 on korjattava muotoon:

> Luvan saajan on tehtävä selvitys mahdollisuuksista vähentää CIL-hiekan arseenin liukoisuutta. Selvitykseen on liitettävä teknis-taloudellinen vertailu mahdollisista toimenpiteistä, arvio niillä saavutettavista vaikutuksista jätteen pitkäaikaiskäyttäytymiseen ja jälkihoitovaiheen aikaisiin päästöihin sekä selvitykseen perustuva esitys tarvittavista muutoksista toiminnassa.
> Selvitys on toimitettava aluehallintovirastolle hakemusasiana 30.6.2020 mennessä. Aluehallintovirasto voi muuttaa lupaa selvityksen perusteella.
> Lisäksi tulee selvittää vaihtoehtoisesti jätteen stabilointi ja sijoitusmahdollisuudet kaivostunneleihin tai avolouhoksien pohjille, sekä toisaalta jätteen turvalliset hyötykäyttömahdollisuudet. Ennen kuin sijoituksen turvallisuudesta on pysyvä tieteellinen varmuus, jätealuetta tulee tarkastella väliaikaisen sijoituspaikkana.
> Selvitys on toimitettava aluehallintovirastolle hakemusasiana 30.12.2020 mennessä. Aluehallintovirasto voi muuttaa lupaa selvityksen perusteella.

25) Pyydämme hallinto-oikeutta hankkimaan EU-oikeuden ennakkoratkaisun lupaviranomaisen myöntämän luvan vesi- ja kaivannaisjätedirektiivien mukaisuudesta pitkienkin aikojen kuluessa.

<u>Asiankäsittely yhdessä muiden Kittilän kaivoksen lupien kanssa</u>

26) Tämä valitus tulee käsitellä yhdessä kaivoksen muita jätteitä ja toimitaan koskevien lupavalitusten kanssa ml. NP4-alueen lupavalitus päätöksestä Dnro PSAVI/2744/2017 Antopäivä 17.4.2019 Päätösnro 45/2019, Uuden NP4-altaan rakentaminen sekä NP-rikastushiekan läjittäminen altaaseen sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen, sekä CIL2-vaarallisen jätealueen korotuksen luvan kanssa LUPAPÄÄTÖS Nro 57/2020 Dnro PSAVI/1307/2019, annettu 19.5.2020.

<u>Oikeudenkäyntikulujen korvausvaatimus</u>

27) Vaadimme oikeudenkäyntikulujemme korvaamista, tällä hetkellä 1040 euroa.

Suomen luonnonsuojeluliitto LAPPI

täydennetty valitus 6.7.2020

VALITUKSEN PERUSTELUT

Lupa on ympäristölainsäädännön vastainen. Hanke on Ounasjoen erillisen suojelulain, Ounasjoen Natura-alueen ja vesipuitedirektiivin vastainen. Ympäristöä ja vesistöä erittäin todennäköisesti pilaavalle ja EU:n vesi- ja kaivannaisjätedirektiivien toiminnalle on myönnetty ympäristölupa.

Muistutamme, että Ounasjoen erillisessä suojelulaissa painotetaan myös vesistön veden suojelua:

"Lain perusteluissa painotetaan Ounasjoen luonnonsuojelullista arvoa:" Rakentamattomana, puhdasvetisenä ja lähes luonnontilaisena suurjokena Ounasjoki on maamme oloissa varsin merkittävässä asemassa".

Lain yleisperusteluissa Ounasjokea pidetään kalataloudellisesti merkittävänä jokialueena. Lain perusteluissa edellytetään, että "erityisesti luonnontalouden ja paikallisen väestön edut tulevat vastedeskin turvatuiksi". Ounasjoen suojelun erityislaki suojelee joen vesivoimarakentamiselta, mutta lain perusteluista löytyy vahvoja kannanottoja sekä periaatteita, jotka ohjaavat ainakin moraalisesti Ounasjoen vesistön ja vesien käyttöä koskevaa päätöksentekoa. Edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti Ounasjoen tai sen sivujokien vesiä toiminnassaan käyttävien teollisuuslaitosten tulisi palauttaa käyttöönsä saama vesi vähintään yhtä hyvälaatuisena kuin se oli laitokseen tullessaan.[1]"

1. ja 2. Valmistelulupa ja toiminnanaloittamislupa on kiellettävä

Luvassa esitettyjen tietojen mukaan purkuputki on jo rakennettu maa-alueilla kaivosluvan turvin (6 km valmis maaliskuussa luvan mukaan) ja vesialueiden yhtiö pyrkii ilmeisesti välittömästi aloittamaan toiminnat.

On myönnetty valmistelulupa, jolla aiotaan suorittaa koko vesitaloushanke. Vesilain mukaan varsinaisen toiminnanaloittamisen luvan voi myöntää vain Vaasan hallinto-oikeus ja tätä pykälää ollaan röyhkeästi kiertämässä valmisteluluvalla. Vastaavasti tehtiin Kemijärvellä vesijohtoputken siirron kanssa ja valitus siitä on yhä Vaasassa.

Vaadimme vesiluvan valmisteluluvan kumoamista ja vesiluvan sekä ympäristövan toiminnanaloittamisluvan kumoamista seuraavista syistä:
- Vesitalousluvalla luvalla ei ole toiminnanaloittamislupaa, mutta esitämme vaatimuksen myös sen välittömästä kumoamisesta sillä oletuksella, että yhtiö saattaisi sellaista hakea huomattuaan valmisteluluvan laittomaksi.

[1] [redacted] Lapin ELY-keskus: Esitelmä 10.4.2018 Kittilä – Ounasjoen tila ja tulevaisuus "Laki Ounasjoen erityissuojelusta – suojeleeko laki Ounasjokea?"

- Ympäristö- ja vesitalouslupien toiminnan aloittaminen sekä vesitalousluvan luvan ilmeisen laiton valmistelulupa tekisivät muutoksenhaun tyhjäksi, koska:

1. Kaivosyhtiö kaivaa tai aikoo pian kaivaa kolmessa kohtaa ylitys ja purkurakennetta jokeen mistä tulee merkittävää samentumista ja sedimenttien vapautumista. Poiketen esim Talvivaaran Nuasjärven putkesta työlle ei luvassa ole määrätty edes suojaverhoja. Kittilän kaivoksen aikaisemmista päästöistä johtuen on mahdollista, että kaivuualueilla on saastuneita sedimenttejä.

2. Purkuputken poistamiselle ei ole määrätty vakuutta kuin vesialueiden kohdalla. asianmukainen poistaminen maksaisi ilmeisimmin miljoonia. Putken jättäminen maaperään olisi ympäristöriski pohjavesien virtauksien suhteen ja luontoon jäävänä muovijätteenä.

Viranomaiset suhtautuvat Kittilän kaivokseen hyvin vakavaraisena hankkeena, mutta kultakaivostoiminta on äärimmäisen suhdanneherkkää ja kaivoksen toiminnan jatkumisesta ei ole varmuutta.
Myös Kittilän kunta ja ELY ovat todenneet vakuudet ympäristöluvassakin riittämättömiksi.

3. Purkuveden laskeminen aloittaisi uuden jokialueen sedimenttien ja pohjaeläinten pilaamisen laajalla alueella. Mikä myös tekee valitusta tyhjäksi, kun sedimenttien puhdistaminen olisi hyvin hankalaa ja ympäristön kannalta vaikea toteuttaa.

4. Loukisella jatkuu mahdollisesti tulva-aika vielä putken käynnistämisen jälkeen.
Tällöin vaarassa on Levin laskettelukeskukselle välttämätön pohjavesialue ja vedenottamo, kuten vesilaitoksen, ja kunnan lausunnoissa on todettu. Tulviva vesi voi pilata vedenottamon vedenmuodostusalueen.

5. Lähteen hävittäminen on peruuttamaton toimenpide eikä purkuputkea voida rakentaa ilman lainvoimaista lupaa siihen.

6. Vesilain valmistelu- ja toiminnanaloittamislupia ei voida myöskään myöntää, koska koko putki on tarpeeton.
Putken tarve perustuu merkittävältä osalta siihen, että kaivos ei puhdista kaivoksen kuivatusvesiä kemiallisesti vaan laskee ne jätevetenä nyt ojissa jokeen ja suunnitelman mukaan purkuputkella, tämä asia ei ole BAT-teknologian mukainen ratkaisu.
Huomautamme, että ELY-keskus on lausunnossaan erityisesti kiinnittänyt

tähän huomioita. Yhtiö ja AVI ovat valinneet jätelainsäädännön vastaisen laimentamisen jätteiden käsittelyksi.
Mikäli yhtiöllä ei olisi varakapasitettia kaikkien vesien kalkkikäsittelyyn kyseinen kapasiteetti on saatavissa nopeasti, kuten kaivoksen laitoksen rakentaminen ja Terrafamen keskuspuhdistamon rakentaminen osoittavat.

Lisäksi vedenpuhdistukseen on saatavilla BAT-teknologiaa kuten esimerkiksi kalvomentelmiä (ks. ELYn lausunto luvassa). On jopa niin, että yhtiöllä on valmiina käänteisosmoositeknologia, jota on kokeiltu pitkään ja erittäin suuressa skaalassa ja se on aloittanut vesien haihduttamisen kokeilut, joten se on varautunut vesien puhdistamiseen, mikäli purkuputkihanke ei menestyisi lupakäsittelyssä.

Vesilain intressivertailun perusteella jätevesien purkuhanke, joka johtaa ympäristön pilaantumiseen, on vaikutuksiltaan taloudellisesti merkittävästi negatiivinen suhteessa kaivosyhtiölle tulevaan vähäiseen taloudelliseen etuun. Intressitarkastelussa olisi tullut olla myös nykyaikaisen veden puhdistuksen menettely ja vedenkäsittely myöskin kaivoksen kuivatusvesille. Todennäköinen seuraus olisi sedimenttien pilaantuminen ja ekologisen tilan heikkeneminen. Vaarassa on ainakin yksi pohjavesialue purkuputken purkualueen alapuolella. Hankeen vaikutus Levin Loukisen alueen matkailuun on jätetty selvittämättä.

PSAVI on käsitellyt vesilain hankekokonaisuudet virheellisesti intressivertailussa erottaen hankkeesta kuivatusvesien pumppaamisen, pintaveden oton ja niistä seuraavan Seuruejoen virtaaman alenemisen vesilain mukaiseksi asiaksi. On ilmeistä, että vesilain purkuputkihanke käsittää myös jäteveden purun, vaikka virasto päättää luvittaa purun ja veden kuljetuksen ympäristösuojelulain mukaan. Toisaalta vesilain mukaan veden purku edellyttää myöskin vesilain lupaa.
On myös huomatta Seurujoen virtaaman alenemisen vaikutuksia ei myöskään ole selvitetty ja vaikutus on merkittävä luokkaa 10-20%, siitäkin johtuvat haitat ovat suurempia kuin luvassa arvioidut

Katsomme, että purkuputkella saavutettaisiin teoriassa suhteellisen pieni laimennus, ELYn lausunnon mukaan virtaama on kaksinkertainen, yhtiön mukaan 6-kertainen. Toisaalta ELY-keskus tuo lausunnossaan esiin kaivosyhtiölle tehdyt tutkimukset, joiden mukaan suolapitoinen vesi kerrostuu joessa, mistä seuraa pilaantuminen ja pohjaeliöiden ekologisen laadun heikkeneminen laimenemisesta riippumatta.

Vesilupa ja valmistelulupa tulee hylätä, koska suunniteltuja toimien yhteisvaikutuksia erityisesti ympäristön sekä alueen pinta- ja pohjavesien

suhteen ei ole selvitetty. Jotta vesilain intressivertailu voitaisiin suorittaa, tulee suunnitellun liikenne ja rakennus kokonaisuuden kaikki ympäristövaikutukset, kuten maaperään, pohjaveteen, vesistöön ja ilmaan selvittää.

3) Ympäristö- ja vesitalouslupa on kumottava

Lupa on hylättävä YVA-, hallinto-, ympäristövaikutusten arviointi- sekä ympäristö-, luonnonsuojelu-, ja vesilainsäädännön, EU-oikeuden Weser-päätöksen, vastaavien EU-direktiivien ja-ohjeiden, kaivoslain ja naapuruussuhdelain vastaisena.

Hallintolainsäädäntö

Kuulemis- ja kuulutusvirheet. Luvasta ilmenee intensiivinen lupakäsittely käsittäen mm. vesiluvan lukuisin asiakirjoin yli kahdenvuoden aikana. Valitettavasti näitä asiakirjoja ei ole julkaistu tai asiaa kuulutettu uudestaan. Asiakirjat ovat olleet keskeisiä luvan hyväksymiselle.
Vesilain mukaista lupahakemusta hankeen sisällön suhteen ei ole käytännössä kuulutettu lainkaan lupahakemuksena. Toiminnanharjoittaja ja lupaviranomainen on määrittäneen vesiluvan kohteen vasta viimeisissä täydennyksissä.

Puuttuvat tiedot ympäristövaikutuksista ja ympäristöluvan tarpeesta aiheuttavat selvän kuulutus- ja kuulemisvirheen.
Muistuttaneille ahoilla ei myöskään ole annettu vastineoikeutta.
Vaikuttaa myös siltä, että päätöksestä ei ole tiedotettu asianmukaisesti.

Ympäristö- ja vaarallisten aineiden lainsäädäntö

Mineraaleista vapautuu luvanvaraisia aineita, kuten metalleja, arseenia tai yhdisteitä, suspendoituneita aineita, fluoridia, tai kairauksen lisäaineissa mahdollisia mm. pysyviä hiilivetyjä tai pysyviä tai kertyviä orgaanisia yhdisteitä ei päästetä luvatta ympäristöön/vesiin 713/2014 15§ katso Liite 1. Malmiosta tiedetään lukuisia malmissa tai jopa pinta/pohjavesissä esiintyviä alkuaineita, joita ei ole uskottavasti selvitetty lupahakemuksessa.

Pohjavesillä on ehdoton pilaamiskielto, joka tarkoittaa myös vastaavien aineiden päästökieltoa (527/2014 17§, 1022/2006, 4a§, liite E, 1038/2015). EU:n ja Suomen lainsäädäntö edellyttää, että pohjaveden ja vesistöjen laatua heikennetä, mitä valvotaan metallien ja muiden haitta-aineiden pintaveden laatunormeilla (1022/2006) ja pohjaveden laatunormeilla (341/2009). Lisäksi ympäristönsuojelulaissa on maaperän pilaamiskielto (527/2014 16§).

Lupahakemuksesta ja luvasta puuttuu mm. vesi- ja pölypäästöjen kemiallinen koostumus.

Vesilaki. Hankkeelle tulee suorittaa vesilain asianmukainen intressivertailu. Huomioiden hankkeen erittäin pitkäaikaiset haitat ja yhteiskunnalle tulevat tappiot, hanke voi olla tosiasiallisesti kannattamaton.

Vertailtaessa eri loppusijoitusvaihtoehtoja, lainsäädännön ja yhteiskunnan kokonaisedun suhteen tulee huomioida: pinta- ja pohjaveden sekä maaperän pilaantuminen, melu- ja pölyhaitat, metsä-, marja-, sieni- ja riistataloudelle tulevat haitat niin kauan kuin maalla oleva jätealue olisi muusta käytöstä pois, mikä voi olla satoja tai tuhansia vuosia.
Edelleen toiminta on jo todennäköisesti muuttanut merkittävästi laskureitin pohjan ekologiaa. Vesilain intressivertailu tulee suorittaa laillisten jätteiden stabilointi- ja/tai hyötykäyttövaihtojen suhteen.

Vesilupa ja valmistelulupa tulee hylätä, koska suunniteltuja toimien yhteisvaikutuksia erityisesti ympäristön sekä alueen pinta- ja pohjavesien suhteen ei ole selvitetty. Jotta vesilain intressivertailu voitaisiin suorittaa, tulee suunnitellun liikenne ja rakennus kokonaisuuden kaikki ympäristövaikutukset, kuten maaperään, pohjaveteen, vesistöön ja ilmaan selvittää.

Ympäristösuojeluasetus

Ympäristönsuojeluasetus täydentää muussa lainsäädännössä annettuja määräyksiä asianosaisille annettavista tiedoista (esim. EU:n säädökset, Århusin sopimus ja hallintolaki), asettaen vaatimuksia ympäristölupahakemukselle. Tuotos ei ole edes lähellä. Tämä on jyrkässä ristiriidassa sekä ympäristönsuojelulain, että Suomen ja EU:n ympäristö-, vesi- ja vaarallisten aineiden lainsäädäntöjen kanssa.

Ympäristönsuojeluasetus 713/2014 3§ Lupahakemuksessa on oltava:

4) lupaharkinnan kannalta tarpeelliset tiedot toiminnan tuotannosta, prosesseista, laitteistoista, rakenteista ja niiden sijainnista;
5) tiedot toiminnan sijaintipaikasta ja sen ympäristöolosuhteista;
6) tiedot toiminnan päästöjen laadusta ja määrästä veteen, ilmaan ja maaperään sekä toiminnan aiheuttamasta melusta ja tärinästä;
7) tiedot syntyvistä jätteistä ja jätelain 5 §:ssä tarkoitetuista sivutuotteista sekä niiden ominaisuuksista ja määrästä;
8) arvio toiminnan vaikutuksista ympäristöön;

Luvituksesta puuttuvat mm. kohdan 4 mukaiset tosiasiallisesti tarvittavat vedenpuhdistusprosessit erityisesti kaivoksen sulkemisen jälkeen mukaan lukien jäteveden laadut ja tuotetun puhdistetun veden laatu. On ilmeistä, että sulfidimineraaleja käsittävät hule- ja suoto-vedet eivät sovellu pelkän laskeutuksen jälkeen ympäristöön laskettaviksi.

Kohdan 5 ympäristöolosuhteet vesien päästöreitillä on esitetty puutteellisesti tai väärin, samoin puutuvat pölyn vaikutusalueet.
Kohdan 6 päästötiedot puuttuvat ja niitä on korvattu yksittäisillä arvauksilla perustuen toisen kaivoksen päästötietoihin, kyseiset päätöt ovat myös toisessa kaivoksessa luvittamatta.
Kohdan 7 jätetiedot ovat puutteelliset aiheuttaen todennäköisen riskin pitkäaikaisesta ja laittomasta jäteongelmasta.
Kohdan 8 ympäristövaikutustiedot puuttuvat. Erityisesti puuttuvat päästöaineiden vaikutukset niiltäkin osin kun päästötietoa on arvioitu.

Edelleen hakemuksesta/väärin myönnetystä luvasta puuttuvat YSA 713/2014 5§ mukaan Lisätiedot päästöistä vesistöön

Jos laitos tai toiminta aiheuttaa päästöjä vesistöön, lupahakemuksessa on oltava:

1) purkuvesistön yleiskuvaus ja tiedot virtaamista, veden laadusta, kalastosta sekä kalastuksesta;

2) tiedot vesistön käytöstä;

3) selvitys toiminnan vaikutuksesta veden laatuun, kalastoon ja muihin vesieliöihin;

4) selvitys päästöjen vaikutuksista vesistön käyttöön;

5) selvitys vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi tarvittavista toimenpiteistä;

6) arvio mahdollisuuksista estää vesistön pilaantumisesta aiheutuva korvattava vahinko;

7) korvauskysymysten ratkaisemiseksi tarpeelliset kiinteistötiedot ja arvio päästöjen aiheuttamista vahingoista sekä ehdotus niiden korvaamisesta, jos päästöistä arvioidaan aiheutuvan korvattavaa vahinkoa.

Edelleen hakemuksesta/väärin myönnetystä luvasta puuttuvat YSA 713/2014 15 § mukaiset lupamääräykset

Lupapäätöksen ratkaisuosan sisältö
Lupapäätöksen ratkaisuosasta on käytävä ilmi;
2) luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annettavat ja valvonnan kannalta tarpeelliset lupamääräykset;
3) liitteen 1 mukaisia aineita koskevat päästöraja-arvot ja muut päästömääräykset, jos näitä aineita voi päästä ympäristöön tai vesihuoltolaitoksen viemäriin sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai haittaa vesihuoltolaitoksen toiminnalle.
Päästöraja-arvot puuttuvat erityisesti sulkemisenjälkeiselle ajalle.
Vesilaitosasia on täysin ohitettu

Kaivoslaki

Kaivoslakia sovelletaan ympäristölainsäädännön kanssa, kaivoslain periaatteina on kaikkien haittojen estäminen ja korvaaminen.

Naapuruussuhdelaki

Naapureilla ja naapurikiinteistöille tulevat haitat ja vahingot ovat naapuruussuhdelain vastaisia.

EU:n vesipuitedirektiivi, vesienhoitosuunnitelma ja Weser-päätös

KHOn Finnpulp päätökseen verrattuna on vesistön laadun heikkeneminen ilmeistä tämän lupapäätöksen seurauksena. Päätöksessä kerrotaan päästöjen heikentäneen vesistön kemiallista tilaa, piilevien tilan heikentyneen ja ravinnepäästöistä typpipäästöjen heikentävän Loukisen ekologista tilaa huonompaan luokkaan ja heikentävän merkittävästi myöskin Ounasjoen tilaa. Ollen siten Ounasjoen erillisen suojelulain, Ounasjoen Natura-alueen ja EU:n vesipuitedirektiivin vastainen.

Piilevien tilan heikentyminen tulee ilmi myös Lapin Kaiku tutkimuksessa 2019, ja luokan huonontumisesta on SYKEn tutkija huomattanut julkisuudessa.

Pohjaeliöiden tilan heikentyminen on havaittu kansalaisten tutkimuksissa Seurujoessa. Tähän vaikuttaa veden virtaus purkuojien puolella, on siten mahdollista, että viranomaiset, jotka ovat asiaa selvittneet ovat tehneet havaintoja joen puhtaammalla rannalla, missä on myös liian alhaisia tuloksia antava kaivoksen päästötarkkailu ([redacted] Savonia, opinnäytetyö, netissä) Myös ELY-keskus huomauttaa lupalausunnossaan kerrostumisesta ja tästä tutkimuksesta. Kyseisen opinnäytetyön mukaan vesi kerrostuu myös pystysuunnassa. Tällöin myös purkuputken diffusorista joen pohjalle tuleva vesi virtaisi joenpohjalla merkittävästi oletettua väkevämpänä. KHOn Finnpulp päätös huomoi myös cormix-mallinnuksen huonon soveltuvuuden makeisiin vesiin. Edelleen sulfaatilla ja kokonaissuolapitoisuudella on merkittäviä vaikutuksia joen piileviin pohjaeliöihin Soklin ympäristöluvan täydennyksen liitteen 31.12018 kuuluttamattoman kirjallisuusselvitys-liitteen 1 mukaan. Tuossa selvityksessä esitetään Soklin suolapäästön ekologisen heikentävän vaikutuksen ulottuvan noin 10 km päähän. Osin samat lupaviranomaiset jättävät tämän ja Soklissa voimakkaasti selvitetyn natrium päästön kokonaan huomiotta. Kittilässä natrium ja kloridi ovat voimakkaasti lisääntymässä kaivoksen syventyessä suolaisiin pohjavesiin, mistä ELY-keskus huomauttaa lupalausunnossaan. Toiminnanharjoittaja on julkaisun perusteella mallintanut ongelman vuoteen 2034, mutta lupa/YVA-yhteydessä tuloksia kerrotaan vain vuoteen 2020.

Lisäksi kaivannaisjätteisiin kuten rikastushiekkohin sisältyy äärimmäisiä riskejä

vaarallisena jätteenä. Jätteet on suunniteltu kapseloitaviksi, mutta kapselointien elinikä on hyvin rajallinen erityisesti Lapin luonnossa. Oulun yliopisto on raportoinut Kainuun ELY-keskukselle niiden vuotavan ennemmin tai myöhemmin. Esim. CIL2-jäte käsittää 4.4 g/kg arseenia, jonka liukoisuus on yli 40 mg/L, lähes kaksinkertainen vaarallisen jätteen kaatopaikan ylärajaan nähden (ravistelutestillä, joka tyypillisesti antaa aliarvoja kaivannaisjätteille). Lisäksi autoklaavikäsittelystä huolimatta ko. jäte käsittää 2% sulfidirikkiä ja on kaivoksen tarkkailun mukaan happoa muodostavaa. Tästä johtuen KHOn mainitsemat koko elinkaaren vaikutukset ovat ilmeinen ja merkittävästi suurempi ja pitkäaikaisempi riski kuin Finnpulpilla, ulottuen tuhansien vuosien päähän. Katso myös vaatimukset 24 ja 25 perusteluineen.

Ounasjoen Natura-suojelu

Luvassa ja ELYn lausunnossa todetaan typpipitoisuuden kasvavan merkittävästi myös Ounasjoessa ja yhteisvaikutuksen Levin jäteveden puhdistamon kanssa. ELY-keskus ei pidä tätä merkittävänä Natura-lausunnossaan. On myös huomattava, että Soklinkin perusteella myös suolojen vaikutukset ulottuisivat Ounasjokeen. EU-sääntöjen mukaan Natura-arvioinnissa tulee saada tieteellinen varmuus, ettei suojeluarvoja heikennetä. Tällaista varmuutta ELY-keskus ei ole lausunnossaan perustellut.

Myöskään kevyen suolakerrostuman yhteisvaikutusta ei ole tarkasteltu ravinnepäästön kanssa. Kittilän jätevedet sisältävät myös fosforia ja suolakerrostuma pohjalla aiheuttaa vähähappisuutta ja mahdollista fosforin vapautumista sisäisenä kuormituksena.

Suhteellisen pienet suola- ja mangaanipitoisuudet voivat myöskin vaikuttaa tulvaniittyihin ja siten Ounasjoen suojeluarvoihin.

Arseenin ekologista kertymistä, antimonin tai haitallisiksi tiedettyjen prosessikemikaalien vaikutuksia joen ekologiassa ei ole tarkasteltu, katso myös haitta-aine ja kemikaalivaatimukset, erityisesti 21 ja 22.

Ounasjoen Natura-arvio on siten huonosti perusteltu arvaus ja siihen liittyy ilmeisiä tieteellisiä epävarmuuksia, joiden perusteella se ei sovellu Natura-arvioksi.

Mikäli lupa kuitenkin palautetaan uudelleen käsiteltäväksi, on se

4) Lupa palautettava, korjattava ja käsiteltävä yhdessä asianmukaisen ympäristöluvan kanssa.
   Katso muiden kohtien perustelut erityisesti 1-3.

Ympäristövaikutusten arviointi ja/tai ympäristöselvitykset

5) Toiminnanharjoittaja on velvoitettava tekemään jätejakeille kattava ympäristövaikutusten arviointi ja/tai luvituksen selvitykset käsittäen erityisesti suotovesien pitkäisen käsittelyn tarpeet

Suurin osa jätteestä sijoitettaisiin maan päälle kapselointeihin, joiden tiedetään varmuudella vuotavan ennemmin tai myöhemmin (Oulun yliopiston selvitys Kainuun ELYlle)

Nyt esitetyssä ei ole selvitystä jätteiden stabiloinnista ja stabiloinnin menetelmien lainmukaisista vaihtoehdoista, koska niihin liittyy riskejä pidemmällä aikajänteellä ympäristöä turmeltumisesta.

Toiminnanharjoittaja on velvoitettava selvittämään määrätyssä aikataulussa vaihtoehtoiset ratkaisut jätejakeiden turvallisen loppusijoituksen suhteen, esimerkiksi kiinteyttäminen tai hyötykäyttö.

YVA-menettelyn avulla kyettävä selvittämään muiden loppusijoitusvaihtoehtojen ja/ tai hyötykäytön mahdollisuudet erityisesti pitkäaikaisen ympäristöturvallisuuden ja alueiden käytön kannalta. Hakija on velvoitettava välittömästi selvitystyöhön.

Jätemäärät edellyttävät YVA, johtuen mm. happoa muodostavista sulfideista, tai raskasmetallien korkeista määristä ja yhteisvaikutuksista kyseessä voi olla jopa vaarallista jätettä vaarallisempi jäte.
Esim CIL-rikastushiekan arseenipitoisuus oli 4,4 g/kg 2019 tarkkailussa, mikä tarkoittaa vaarallista jätettä ja teollisuusalueen PIMA-normin ylittämistä 440-kertaisesti miljoonien tonnien kaatopaikalla, joka aiotaan maisemoida loppusijoituspaikaksi.

6) YVA-, vesi- ja ympäristölupaprosesseissa on käsiteltävä yhteisvaikutukset
Yhteisvaikutukset ovat ilmeisiä ja selvitystarve on laissa.

7) Hankkeelle tulee suorittaa ympäristöluvan edellyttämät selvitykset asianmukaisine julkisine kuulemisineen.
Vaikutukset pilaisivat ympäristöä ja loukkaisivat naapurien oikeuksia.

8) Kaivoksen vesipäästöjen vaikutuksien Natura-arviointi Ounasjoen Natura-alueeseen erityisesti huomioiden suola-aineiden, kiintoaineiden, sekä toksisten ja kertyvien aineiden vaikutukset mm. pohjaeläimiin, sedimentteihin ja pieneliöhin, kuten piileviin ja muihin plankton eliöihin sekä niiden kautta joen ekosysteemiin. Päästöt tulee esittää myös kaivoksen sulkemisen jälkeen pidempienkin aikojen kuluessa.

Selvitykset ovat puutteelliset ja EUn Natura-velvoitteet edellyttävät, että on tieteellinen varmuus ettei haittoja tule. Nyt varmuutta ei ole. Osa

vaikutuksista on selvittämättä ja osasta on ilmeistä, että vaikutuksia tulee. Mitään vaikutuksia ei ole selvitetty kaivoksen sulkemisen jälkeiselle ajalle.

9) Hankkeelle tulee suorittaa ympäristöluvan edellyttämät selvitykset asianmukaisine julkisine kuulemisineen käsittäen
a) Vaikutukset pintavesiin pohjaveden korkeuteen, virtauksiin ja laatuun sekä kaivoksen että purkuputken alueella. Vaikutukset on erityisesti arvioitava myös kaivoksen sulkemisen jälkeen
b) Kaikkia kaivoksen haitta-aineita koskevat perustilaselvitykset vesistössä eri vuodenaikoina ja kalojen haitta-aineiden pitoisuuksina. Kalojen haitta-aineiden pitoisuuksille tulee tarkkailut ml. elohopean, arseenin, antimonin kadmiumin, uraanin lantanoidien, alumiinin, mangaanin ja raudan yleisten ja harvinaisten suolaionien vaikutukset sekä maku ja haju sekä kalojen esiintyminen/saaliit kattavasti vaikutuksenalaisessa vesistössä
c) Vesitase ja virtausmallinnukset
d) Diffuusorin fyysiset vaikutukset kuten paine vedenalainen ääni sekä vaikutukset jäähän jokiuomassa ja niiden vaikutus kalojen vaellukseen sekä liikkumiseen joella
e) Maaperän ja sedimenttien pilaantuminen on selvitettävä koko hankealueella uskottavasti.
f) Meluvaikutukset johtuen kaikista toiminnoista. Melu tulee selvittää määritettävä sisämelu huomioiden sisämelun normit. Matalataajuinen melu joka on mallinnettava sisäministeriön asetuksen mukaan. Maksimimelu on mallinnettava
g) Tärinävaikutukset läheisiin taloihin ja asuntoihin
h) Pölyn vaikutukset ml. pienhiukkas- ja hengitettävien hiukkasten pölyn pitoisuudet ja haitta-aineiden kuten metallit ja asbesti.

Merkittävinä pitoisuuksina esiintyvillä haitta-aineilla pitää olla raja-arvot. Vaikutukset on käsitelty monin osin puutteellisesti.

<u>Luvan korjaaminen, mikäli lupa kuitenkin myönnetään laillisten selvitysten ja kuulemisten jälkeen tulee:</u>

10) Purkuputken tarve tulee tarkastella kokonaisuudessaan suhteessa jätevesien puhdistuksen BAT-teknologioiden käyttöön. Vesilain intressipunninnassa tulee verrata purkuputken kustannuksia suhteessa eri vesien puhdistusteknologioiden kustannuksiin ja vaikutuksiin. Vesilain intressipunninnassa tulee esittää rahallisesti hankkeen hyödyt ja haitat huomioiden, että laittomia haittoja ei tule sallia.

BAT-tarkastelut puuttuvat ja hanke on selvästi ajasta jäljessä. Erityisen

väärin on laskeutuksen käyttö kuivatusvesin puhdistuksessa ilman metallien poistamista.

11) Purkuputken sijoittaminen tulee tarkastella kokonaisuudessaan ympäristö- ja vesiluvituksen hankkeena huomioiden
-vaikutukset ja niiden riskit pohjavesiin putken alueella ja tulva-alueilla
-pintavesivaikutuksen putken eri sijoitusvaihtoehdoissa
-vaikutukset Natura-alueisiin
-luontoarvot, kuten kotkan pesän ja reviirin sijainti suhteessa purkuputkeen ja sen linjalla tapahtuviin huoltotoimenpiteisiin

Luvituksessa ei ole tosisasiallisesti käsitelty kuin yksi purkuputken vaihtoehto, joka on valittu yhtiön taloudellisista näkökohdista. Purkupaikan valintaa ei ole perusteltu.

12) Mahdollisissa ruoppaustöissä tulee määrätä käytettäväksi suojaverhoja. Työt tulee kieltää kevät- ja syyskutuisten kalojen kutu- ja vaellusaikoihin. Vaikutuksia tulee lieventää. Kyseessä on tärkeä vesistöalue ja lupaviranomainen on tietoinen sekä vaatinut suojaverhoja esim Talvivaaran purkuputken ja Jormasjoen alituksen yhteydessä. Lievennystoimet ovat tässä tapauksessa hyvin perusteltuja ja ruoppauksen osalta niitä on mainittu myöskin Sedimenttien läjitysohjeessa.

13) Raskasmetallien ja haitta-aineiden valumaa sekä eroosio- ja sortumisriskejä aiheuttavat kaivannaisjätteet tulee määrätä pysyvästi stabiloitaviksi.

Ympäristö-, vesi- ja kaivannaisjätelainsäädäntöä tulee noudattaa,

14) Jätteiden käsittelyille tulee määrätä kattavat tarkkailut kaikkien merkittävien luvanvaraisten aineiden osalta.
Tämä on ympäristö- ja jätelainsäädännön velvoite.

15) Vakuuksissa tulee huomioida jätteen stabiloinnin riskit ja pitkäaikainen tarkkailu.

Tarkkailulla ja ylläpidolla on oltava resurssit myös pitkienkin aikojen kuluttua kaivoksen sulkemisen jälkeen.

16) Ympäristö- ja vesiluvanmukaisille toimenpiteille tulee määrätä asianmukaiset vaikutuksia lieventävät toimet, kuten melun ja pölyn torjunta sekä toimenpiteet saastuneiden sedimenttien leviämisen estämiseksi.
Tämä on ympäristölainsäädännön velvoite.

17) Melu- ja tärinä- ja pohjavesivaikutukset tulee tarkkailla kattavasti. Tähän kuuluu erityisesti:
-melun ja tärinän tarkkailu eniten altistuvissa asunnoissa,
-melun tarkkailu matalilla taajuuksilla STMn asetuksen mukaan
-pohjaveden tarkkailu naapuri talojen perusten ympärillä.
-tärinä- ja resonanssivaurioiden vuoksi lähitalojen perustukset, kellarit ja herkät rakenteet tulee kuvata kattavasti ennen täiden aloittamista.

Tämä on ympäristölainsäädännön velvoite.

18) EU-laatunormit ja muut ympäristölaatunormit tulee määrätä raja-arvoksi alapuoliseen vesistöön, myös jätealueiden sulkemisen jälkeen, koska sekoittumisvyöhykettä ei ole esitetty eikä haettu. Kaivannaisjäteasetuksen tai kaatopaikkalainsäädännön perusteella haittaa ei saa tulla sulkemisen jälkeenkään.

Pysyvät sekoittumisvyöhykkeet olisivat kohtuuttomia naapurien ja ympäristön suhteen. Laatunormien valvomiseksi valvottavat aineet kuten elohopea, lyijy, kadmium ja nikkeli tulee mitata riittävän usein vesitoimien aikana ainakin kaksi kertaa viikossa asetuksen edellyttämällä tavalla riippumattoman konsultin toimesta. Myös muille alueen päästöaineille, kuten esimerkiksi sinkki, koboltti, kupari, kromi, rauta, mangaani, alumiini, barium, tina, hopea, seleeni natrium, kalsium, magnesium, kalium, arseeni, antimoni, strontium, litium jne. tulee määrittää laatunormit tai raja-arvot päästöissä ja vesistössä, niin että päästöt eivät heikennä vesistön laatua. Pohjaveden laatunormit tulee määrätä raja-arvoiksi niissä pohjavesiputkissa, joissa luonnontausta on normia alhaisempi.

Edelleen hakija tulee määrätä järjestämään kattavat tarkkailut muille haitta-aineille joita pitoisuus- ja vaikutusselvitykset ravinteille, rikkiyhdisteille, hiilelle, hapenkulutukselle.
Erityisiä tarkkailtavia kemikaaleja ovat syanidin hajoamistuotteet, kuten syanaatit, ksantaatit ja niiden hajoamistuotteet, flokkulantit erityisesti polymeerit ja varatut polymeerit. Nämä ovat kyseisestä prosessista seuraavia haitta-aineita. Näillä on ekologisia vaikutuksia suhteellisesti todennäköisiin päästöpitoisuuksiin nähden pieninä pitoisuuksina. PSAVI on käsitellyt ksantaattiongelmaa Hannukaisen kaivoksen yhteydessä.

Keskeisiä haitta-aineita on kalojen karkoittumiselle ovat esimerkiksi ammonium-typpi ja rikkivety, jotka ovat molemmat todennäköisiä haitta-aineita hapettomissa sedimenteissä. Rikkivety voi karkoittaa kaloja pitoisuuksina 1 mikrog/L.

19) Vaikutuksille tulee määrätä lailliset ja kohtuulliset raja-arvot sekä välitön puuttumismenettely ml. töiden keskeyttäminen

a) Pohjaveden laatunormit ja ekologiset rajat kemialliseen tarkkailuun. Pohjaveden korkeudelle kattavat raja-arvot perustuen nykyiseen tasoon lähitalojen ympäristöön ennen kaivuu töiden aloittamista.

b) Melulle tulee asettaa valtioneuvoston ohjeen rajat, sisämelun raja-arvot STMn asetuksen mukaisesti ml. matalataajuisen melun taulukon mukaiset rajat.

Maksimelun rajaksi asuntojen ulkopuolelle on asetettava 60 dB tai alempi raja perustuen sisämeluvaikutukseen

b) Tärinävaikutuksille tulee asettaa rajat perustuen VTTn ohjeisiin viihtyvyysvaikutuksista

c) Pölylle tulee asettaa pienhiukkaspölyn pitoisuuksien ja tarvittaessa haitta-aineiden kuten asbestin tarkkailut.

d) Kalojen haitta-aineiden pitoisuuksille tulee määrätä raja-arvot ml. elohopea, dioksiinit ja furaanit sekä PAH-aineet.

20) Lupaan on määrättävä vesilainmukaiset toimet kuten intressivertailu ja suojeltavien luontoarvojen mahdollinen hävittäminen on estettävä.

Hanketta puoltavat intressit ovat epämäärisiä, eivät oikeuta ympäristön pilaamista.

Vesilupa ja valmistelulupa tulee hylätä, koska suunniteltuja toimien yhteisvaikutuksia erityisesti ympäristön sekä alueen pinta- ja pohjavesien suhteen ei ole selvitetty.

Jotta vesilain intressivertailu voitaisiin suorittaa, tulee suunnitellun liikenne- ja rakennuskokonaisuuden kaikki ympäristövaikutukset, kuten maaperään, pohjaveteen, vesistöön ja ilmaan selvittää myös pitkien aikojen kuluessa kaivoksen sulkemisen jälkeen.

Ruoppausalueiden maaperässä sekä sedimenteissä on todennäköisesti merkittäviä määriä haitta-aineita.

1/3 tuotannonlisäyksellä perustellaan päästöjen 2-3 kertaistamista.

Päästöjen nostaminen ei tuota suomalaiselle hakijayhtiölle tai paikalliselle yhteisölle tahi Suomen yhteiskunnalla juuri mitään hyötyä. Kun tuotantoa nopeutetaan, saattaa työllisyys hävitä nopeammin ja toisaalta hallitsematon jäteongelma leviää entistä nopeammin.

Tuotannon lisäyksestä on välillinen hyöty hakijan omistavalle kanadalaiselle pörssiyhtiölle, joka siirtää erittäin suuret voitot verovapaasti investointien kohtuuttomina korkoina omaksi tulokseen. Ulkomaisen pörssiyhtiön saama välillinen etu ei voi kuulua hankkeen vesilain mukaiseen intressipunnintaan; toisaalta hankeen tuottamien jätteiden pitkäaikaset vaikutukset kuuluvat siihen varmuudella.

Perustelu investointien peruuntumisesta Suomessa ei päde, koska ne

on jo pääosin tehty. Yhtiö on tehnyt merkittäviä investointeja ja käyttää niitä viranomaisten pakottamiseen. Toisaalta huomioiden kaivoksen tuotot, esitetyt uhkaukset työllisyysriskeistä ovat markkinapuhetta.

21) Lupamääräys 22 tulee korjata seuraavasti

22. ~~Purkuputkella Loukiseen~~ Vesistöön johdettavien käsiteltyjen jätevesien on alitettava purkuputken käyttöönottopäivästä lukien virtaamapainotteisena kuukausikeskiarvona laskettuna seuraavat pitoisuusraja-arvot:

Aine	Raja-arvo		1.8.2020	1.1.2021	1.1.2022	1.1.2023	1.1.2024
Kokonaissuola	(mg/l)		1600	1000	350	200	100
Sulfaatti	(mg/l)	~~2 000 mg/l~~	1000	600	200	120	40
Kloridi	(mg/l)		50	25	20	10	5
Kokonaistyppi	(mg/l)	~~15 mg/l~~	10	5	3	2	1
Ammoniumtyppi	(mg/l)		3	1.5	0.7	0.4	0.1
Mangaani	µg/l		500	250	200	100	50
Alumiini	µg/l		50	25	20	10	5
Antimoni	µg/l	~~300 µg/l~~	30	15	7	4	2
Arseeni	µg/l	~~200 µg/l~~	20	10	5	3	1
Nikkeli	µg/l	~~150 µg/l~~	15	10	5	3	1
Litium	µg/l		20	15	7	5	2
Cerium	µg/l		15	10	5	3	1
Kiintoaineen hehkutusjäännös	mg/l	~~10~~	8	5	3	2	1
pH		~~alle 10~~	9	8	7.5	7.4	7.2
WAD-syanidi		~~400~~ µg/l	80	60	40	20	10
kokonaissyanidi	µg/l		160	120	80	40	20
syanaatti	µg/l		2000	1000	500	250	100
Ksantaatit		µg/l	5	3	2	1	0.1
Polymeeri-flokkulantit	µg/l		5	3	2	1	0.1

Toissijaisesti pyydämme oikeutta asettamaan tarvittavat tiukemmat päästörajat ja niiden aikataulun huomioiden aikaisemman kehityksen ja päätökset, erityisesti edellisen KHO-päätöksen kaivoksen päästöistä ja 1000 mg/L sulfaattirajan selvityksen määräajan 30.6.2020. Yhtiö ja AVI ovat luopuneet sulfaattipitoisuuden alentamistavoitteesta.

Haitta-aineiden vaikutukset on arvioitu väärin ja esitetty valikoitujen akuutin toksisuuden arvojen perusteella. Esimerkiksi ksantaatin pitoisuus voi olla yhtiön arvion mukaan 88 mikrog/L huomioiden hajoamisen prosessin laskeutuksen aikana ja vieläkin suurempi huomioiden kylmät vedet talvella. Akuutin toksisuuden sijasta olisi tullut tarkastella kroonista ekotoksisuutta, joka voi ksantateille esiintyä alle 1 mikrog/L pitoisuutena Australian ja Uuden-Seelannin viranomaisten mukaan. Typenpoiston vuoksi tehtävä rikastushiekka-altaan veden pHn ostaminen voi myös hidastaa

ksantaatin hajoamista.
Vastaavaa pätee polymeerifokkulanteille, kuten anioniselle polyakryylamidille, jonka ekotoksisuutta ko. viranomaiset arvioivat pitoisuudella 1 mikrog/L.
Hajoamistuotteiden selvityksistä puuttuu mm. syanaatti, joka tunnetaan yleisenä tuotteena käytetystä syanidin hajottamisprosessista.

Arseeni ja harvinaiset maametallit, josta yleisin saattaa olla cerium (tai lantaani/neodyymi, yttrium), ovat kertyviä aineita, jolloin vaikutustarkastelussa olisi tullut olla myös kertyminen arseenin osalta (harvinaisia maametalleja ei ole huomioitu lainkaan). Luikonlahden minera-selvityksen (netissä) mukaan arseeni voi rikastua kaloihin syöjälle haitallisesti perustuen pieniin mikrog/L pitoisuuksiin vesissä. Saman selvityksen perusteella antimonin sedimentteihin kertyneet pitoisuudet voivat olla terveydelle haitallisia pienempinä pitoisuuksina kuin kadmium. Nikkelin haitallisuutta kalojen suhteen tulee myös tarkastella rikastumisena sisäelimiin, kuten on tehty Kuolan nikkelisulaton päästöjen suhteen. Muutama mikrog/L vesissä voi aiheuttaa epämuodostumia kalojen sisäelimiin. Ammonium typpi on toksista kaloille erityisesti emäksisissä vesissä ja tämän tarkastelu sekä karkottumisvaikutukset puuttuvat.

Keskeinen ongelma haitta-arviossa on laimennus- ja sekoittumisoletukset. Kuten ELY-keskus tuo esiin lausunnossaan [redacted] opinnäytetyössä Kittilän kaivokselta on osoitettu vesien kerrostuvan Seurujoessa syvyyssuunnassa sekä virtaavan päästöojien puoleisessa rannassa. AVIn perustelujen väite sekoittumisesta jokivedessä on siten väärä ja sen olisi tullut huomioida ELYn lausunto tältäkin osin. Tämä tekee myös väärällä rannalla tehdyt viralliset tarkkailumittaukset (mistä [redacted] huomauttaa) ja mahdollisesti myös esim. pohjaeläinten ekologiset havainnot Seurujoessa virheellisiksi riippuen rannasta. Kalat ovat myös voineet vaeltaa joessa puhtaampaa rantaa, mikä ei onnistu putken jälkeen, kun päästö levitetään koko Loukisen leveydelle.

22) Lupamääräys 23 tulee korjata seuraavasti:
23. ~~Purkuputkella Loukiseen~~ Vesistöön johdettavien käsiteltyjen jätevesien aiheuttama vuotuinen kuormitus saa olla purkuputken käyttöönottopäivästä lukien enintään:

Suomen luonnonsuojeluliitto LAPPI

täydennetty valitus 6.7.2020

Aine	Raja-arvo		1.8.2020	1.1.2021	1.1.2022	1.1.2023	1.1.2024
Kokonaissuola	tn		8000	5000	1600	1000	500
Sulfaatti	tn	~~11000 tn~~	5000	3000	100 0	600	240
Kloridi	tn		250	125	100	50	25
Kokonaistyppi	tn	~~110 65~~	50	25	15	10	5
Ammoniumtyppi	tn		15	7,5	3,5	2.0	0.5
Mangaani	kg	~~6.5 tn~~	2500	1250	1000	500	250
Alumiini	kg		250	125	100	50	25
Antimoni	kg	~~1500 kg~~	150	75	35	20	10
Arseeni	kg	~~600 kg~~	100	50	25	15	5
Nikkeli	kg	~~500 kg~~	75	50	25	15	5
Litium	kg		100	75	35	25	10
Cerium	kg		75	50	25	15	5

Raja-arvot ylittävästä suolapäästöstä on toiminnanharjoittajan maksettava 1 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee euron/kalenterivuosi eli on 2 euroa/kg 2022, 3 euroa kg 2023 jne.
Raja-arvot ylittävästä arseeni- litium- tai metallipäästöstä on maksettava 1000 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee 1000 euro/kalenterivuosi eli on 2 000 euroa/kg 2022, 3 000 euroa kg 2023 jne.
Mangaanin hinta on kuitenkin 100 euroa/kg 1.1.2021, ja tämä päästömaksu nousee 100 euro/kalenterivuosi eli on 200 euroa/kg 2022, 300 euroa kg 2023 jne.

Raja-arvot ylittävästä kokonais-typpipäästöstä on maksettava 10 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee 10 euro/kalenterivuosi eli on 2 0 euroa/kg 2022, 30 euroa kg 2023 jne.
Raja-arvot ylittävästä ammonium-typpipäästöstä on maksettava 30 euro/kg alkaen 1.1.2021 ja tämä päästömaksu nousee 30 euro/kalenterivuosi eli on 6 0 euroa/kg 2022, 90 euroa kg 2023 jne.

Päästömaksuista 25% maksetaan haitankärsijöille, 25% kaivoksen ympäristövalvonnan kehittämiseen viranomaisten, yliopistojen ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyönä, 25 % käytetään vedenpuhdistuksen kehittämiseen kilpailutettuna yliopistojen, tutkimuslaitosten ja teollisten toimijoiden kanssa ja 25 % käytetään kaivoksen jätteiden pitkäaikaisen stabiilisuuden ja stabiloinnin selvittämiseen.

Esitetyt päästörajat perustuvat aluksi kaivokseen nykyisiin päästöihin. Osa nykyisistä päästörajoista on kohtuuttoman suuria verraten nykyisiin päästöihin, BAT-teknologialla saatavaan vedenpuhdistuksen tehoon ja toisaalta päästöjen vaikutuksiin.

1/3 tuotannonlisäyksellä perustellaan päästöjen 2-3 kertaistamista. Päästöjen nostaminen ei tuota suomalaiselle hakijayhtiölle tai paikalliselle

yhteisölle tahi Suomen yhteiskunnalla mitään hyötyä. Kun tuotantoa nopeutetaan, saattaa työllisyys hävitä nopeammin ja toisaalta hallitsematon jäteongelma leviää entistä nopeammin. Tuotannon lisäyksestä on välillinen hyöty hakijan omistavalle kanadalaiselle pörssiyhtiölle, joka siirtää erittäin suuret voitot verovapaasti investointien kohtuuttomina korkoina omaksi tulokseen.
Ulkomaisen pörssiyhtiön saama välillinen etu ei voi kuulua hankkeen vesilain mukaiseen intressipunnintaan. Toisaalta hankeen tuottamien jätteiden pitkäaikaset vaikutukset kuuluvat siihen varmuudella.
Perustelu investointien peruuntumisesta Suomessa ei päde, koska ne on jo pääosin tehty. Yhtiö on tehnyt merkittäviä investointeja ja käyttää niitä viranomaisten pakottamiseen. Toisaalta huomioiden kaivoksen tuotot, esitetyt uhkaukset työllisyysriskeistä ovat markkinapuhetta.

Toissijaisesti pyydämme oikeutta asettamaan tarvittavat tiukemmat päästörajat ja niiden aikataulun huomioiden aikaisemman kehityksen ja päätökset, erityisesti edellisen KHO-päätöksen kaivoksen päästöistä ja 1000 mg/L sulfaattirajan selvityksen määräajan 30.6.2020.
Yhtiö ja AVI ovat luopuneet sulfaattipitoisuuden alentamistavoitteessta.

Päästökiintiöt perustuvat jokiluonnon suhteen kestäviin pitoisuuksiin, joita on määritetty edellisessä kohdassa ja toisaalta varovaisuusperiaatteeseen.

Päästömaksu perustuu saastuttaja maksaa periaatteeseen. Kittilän kultakaivos pitää pilkkanaan lupanormeja ja saa valvonta- ja lupaviranomaiset joustamaan niistä ja heikentämään niitä jatkuvasti. Kaivosyhtiöstä on tullut itseään säätelevä lupa- ja valvontaviranomainen, jonka päätökset viranomaiset leimaavat. On ilmeistä, että päästöt pienevät hyvin nopeasti säädettyyn näillä päästömaksuilla. Toisaalta liian pieni päästömaksu voisi johtaa lisäpäästöihin.

23) Kaivannaisjätteitä koskeva lupamääräys c) annettu NP4-altaan luvassa PSAVI Nro 45/2019, 27.4. 2019 (ja refereroitu tämän luvan määräyksissä) on korjattava muotoon (lisäykset lihavoituna kursiivilla)

> c) Luvan saajan on selvitettävä kattavasti jätealueille sijoitettujen mineraalijätteiden ja muodostuneiden saostumatuotteiden mineraloginen ja kemiallinen koostumus erityisesti siten, että ympäristölle haitallisten alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuudet ja koostumus tunnistetaan mahdollisimman luotettavasti. Näiden tietojen perusteella on uudelleen arvioitava jätteiden pitkäaikaispysyvyys ja niistä aiheutuva pilaantumisen vaara jälkihoitovaiheen aikana sekä laadittava sulkemis- ja jälkihoitovaihetta koskeva riskinarviointi.

Laadittua sulkemissuunnitelmaa on päivitettävä selvityksen ja riskinarvion perusteella siten, että toteutettava pintarakenne, jätealueiden sijainti ja pohjarakenne sekä maaperätiedot huomioon ottaen kaivannaisjätteen jätealuista ei aiheudu pitkänkään ajan kuluessa olennaista ympäristön pilaantumisen vaaraa. Mikäli vaara on olemassa, tulee selvittää vaihtoehtoisesti jätteen stabilointi ja sijoitusmahdollisuudet kaivostunnelihin tai avolouhoksien pohjille,sekä toisaalta jätteen turvalliset hyötykäyttömahdollisuudet. Ennen kuin sijoituksen turvallisuudesta on pysyvä tieteellinen varmuus, jätealuetta tulee tarkastella väliaikaisen sijoituspaikkana.

Kunkin jätealueen osalta päivitetty sulkemissuunnitelma on toimitettava aluehallintovirastolle aina kaivannaisjäteiden jätehoitosuunnitelman yhteydessä ja ensimmäisen kerran ainakin viimeistään 31.12.2020 ja yhtä (1) vuotta ennen kyseisen jätealueen tai kaivoksen ympäristöluvan seuraavaa lupapäivitystä ~~sulkemisen aloittamista~~.

24) Kaivannaisjätteitä koskeva lupamääräys b) annettu NP4-altaan luvassa PSAVI Nro 45/2019, 27.4.2019 on korjattava. CIL-rikastushiekka on erityisen vaarallista jätettä ja on myös selvitettävä sen pysyvä stabiloiminen sekä kyseisen arseeni-rautarikasteen hyötykäyttö. Lisäksi tulee selvittää voidaanko arseeni ja sulfidipitoinen osa jätteestä erottaa esimerkiksi flotaatiolla. Tarkkailun mukaan CIL-jätteessä on 2 %sulfidia, joten arseenin lisäksi siihen liittyy happaman kaivosvuodon vaara. Esimerkiksi Sotkamo Silver ja Bolidenin Luikonlahden rikastamo ovat tehneet rikkirikasteita. Nämä ovat välttämättömiä toimia johtuen erittäin vaarallisen jätteen pitkäaikaisista riskeistä ja koska kaksikerroksistenkin kapselointien tiedetään vuotavan ennemmin tai myöhemmin (Oulun Yliopiston selvitys Kainuun ELY-keskukselle).

25) Pyydämme oikeutta hankkimaan EU-oikeuden ennakkoratkaisun luvan vesi- ja kaivannaisjätedirektiivien mukaisuudesta pitkienkin aikojen kuluessa.

Vesipuitedirektiiviin ja vesienhoitosuunnitelmiin liittyvät ongelmat ml. ympäristölaatunormit sekä vesien kemiallinen ja ekologinen tila ovat kasvavia hallitsemattomia ongelmia lupakokonaisuudessa.
Jäteratkaisut maan pinnalla ja pohjavesien yhteydessä eivät ainakaan pitkien aikojen kuluessa ole kaivannaisjätedirektiivin mukaisia.

26) Tämä valitus tulee käsitellä yhdessä kaivoksen muita jätteitä ja toimitaan koskevien lupavalitusten kanssa ml. NP4-alueen lupavalitus päätöksestä Dnro PSAVI/2744/2017 Antopäivä 17.4.2019 Päätösnro 45/2019, Uuden NP4-altaan rakentaminen sekä NP-rikastushiekan läjittäminen altaaseen sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen, sekä CIL2-vaarallisen jätealueen korotuksen luvan kanssa LUPAPÄÄTÖS Nro 57/2020 Dnro PSAVI/1307/2019, annettu 19.5.2020.
Ympäristönsuojelulain mukaan toisiinsa liittyvät asiat on käsiteltävä yhdessä. Tämä lupa käsittää kaivoksen jätteiden, vesien ja purkuputkiluvan ja se on käsiteltävä yhdessä vaarallisen jätteen altaiden CIL2 sekä NP4 lupien kanssa. Kaivosvesien suolatase erityisesti louhoksen syventämisestä johtuva natriumkloridin määrän kasvu on erityisen ongelmallista. Natriumkloridi vaikuttaa suoraan kipsin saostumiseen jätteisiin ja jätealueiden pitoisuuksiin.

27) Lupamääräys 78.

Määräys rikkoo vesipuitedirektiivin tavoitteita ja velvoittavuutta. Selvitykset ja niiden aikataulujen epämääräisyys ovat vakavia puutteita luvassa ja sen myöntämisen tarkastelussa. Weser päätöksen kaksi pääasiaa olivat näyttövelvoitteen osoittaminen luvan hakijalle, toisin kun Suomen vesilaissa tai ympäristölaissa ja lain soveltamisessa sekä käytännössä on ollut tapana sekä yhden luokittelun osatekijän laskun aiheuttama luvan epäämisvelvoite.
Kalakannan tila Loukisessa on hyvä tai erinomainen. Erinomaisuutta heikentää suurten emokalojen puute, joka aiheuttaa joen luonnontilaa heikomman poikastuoton ja Kemijoen vaellusesteet ovat siten jo heikentäneet joen kalojen vaelluksia.

Vaelluskalojen tulkinta on Suomessa puutteellinen koska merivaellusyhteys tulkitaan suoraan vaelluskalojen puuttumiseksi ja siten aiheuttaa vaellusesteiden sallimisen vesipuitedirektiivin vastaisesti. Direktiivi edellyttää vaellusyhteyden palauttamisen kaikkiin virtavesiin, myös Ounasjoelle.

Kaikkia Kemijoen valuma-alueen vesiä tulee tulkita direktiivin mukaisesti vaelluskalavesiksi. Tällä hetkellä pääasiallisia vaelluskaloja ovat harjus (Thymallus thymallus) sekä taimen (Salmo trutta). Harjus vaeltaa vuodenaikojen ja veden lämpötilan mukaan. Kesällä harjus hakeutuu kylmiin lähdepuroihin, jossa vesi on happipitoisempaa. Talvella harjus hakeutuu alavirtaan syvemmille vesille ja suvannoille talvehtimaan. Harjuksen kasvu on muista kaloista poiketen merkittävää myös talvella. Harjus lisää painoansa talven aikana 30% vuotuisesta painon lisästä, mikä osoittaa talviaikaisen ravinnonsaannin merkittävyyden. Ravinnonhaku alapuolisilta syvänteiltä ja suvannoilta on riski (hauen saalistuspaine) mutta välttämättömyys riittävän kutumenestyksen

saavuttamiseksi. Tyypillistä Kemijoen alueella on koskien harjusten vaellukset talvella suvantojen rantavesiin ja keväällä merkittävä nousu kutupaikoille. Harjus on poikkeuksellinen lohikala (lisäksi keväällä kutee kuore Osmerus eperlanus), joka kutee keväällä ja mätimunan hautuminen kestää ainoastaan muutamia viikkoja. Näin ollen syönnös- ja kutuvaellukset ovat merkittäviä Loukisen ja Ounasjoen välillä.

Taimen kutee syksyllä ja taimenen nousua tapahtuu jäiden lähdöstä syys-lokakuulle saakka. Kemijoen alueella taimen voi kutea jo elokuun lopulla (20.-25.8.). Syksyllä kudun jälkeen suurimmat kuteneet kalat vaeltavat alavirtaan. Taimenelle tyypillistä on monimuotoisuus, jossa ns. Purotaimen kudusta saattaa tulla sekä ns. järvitaimenia ja ns. meritaimenia. Kyseessä on kuitenkin yksi kalalaji, jonka kasvu riippuu vaelluksista sekä ravintotilanteesta. Kuoreen ja muikun (Coregonus albula) esiintyminen sisävesissä kasvattaa taimenen nopeammin ja purojen hyönteisravinto hitaammin. Lisäksi suuren (2-8kg) naarastaimenen voi hedelmöittää paikallinen koiraskala (0,2-0,5kg), joka on tyypillistä lohikaloille.

Lupamääräys ei huomioi luvanhakijan näyttövelvoitetta, vaan edelleen siirtää näyttövelvoitteen lupakäsittelyssä muutoksenhakijan velvollisuudeksi. Mikäli lupamääräys hyväksytään aiheuttaa se haittaa kalastolle ja niiden vaelluksille. Diffuusori purkupisteen rakenteena levittää jäteveden koko joen leveydelle. Koko joen leveydellä purkautuva jätevesi aiheuttaa kemiallisen vaellusesteen. Lupaviranomainen ei ole huomioinut varovaisuusperiaatetta eikä hakijan osoittamisvelvollisuutta. Sen toimivuuden osoittaminen kuuluu luvan hakijalle. Jotta diffuusorin ja purkupaikan kemiallinen vaikutus olisi ennakkoon selvitetty, tulee lupa-asia palauttaa valmisteluun.

Mikäli kalojen vaellukset estyvät tai heikkenevät laskee vesien luokittelussa käytetty kalaston tila hyvästä tyydyttävään tai välttävään. Tämä vaelluseste vaikuttaa Ounasjoen sivujoen Loukisen 1800km ^{2} alueen poistumista poikastuotannosta. Tämä aiheuttaa myös LSL vastaisen kielletyn vaikutuksen Ounasjoen Natura-alueelle olisi edellyttänyt LSL mukaista Natura-arviointia.

Koska Suomi noudattaa yksi ulkona kaikki ulkona (one out all out) periaatetta, eli jos yksi luokittelun osatekijä tai sen osa heikkenee, lupaa ei tule myöntää. Koska purkuputken haitallinen vaikutus kalastoon on mielestämme kiistaton ja varovaisuusperiaatteen mukaisesti haitattomuuden osoittaminen kuuluu luvan hakijalle, jota lupamääräys 78. ei noudata, lupaa ei saa myöntää.

Näillä lupamääräyksillä lupaa ei tule myöntää ja päätös täytyy kumota.

<u>Oikeudenkäyntikulujen korvausvaatimus</u>

28) Vaadimme oikeudenkäyntikulujen korvaamista, tällä hetkellä 1040 euroa.

Suomen luonnonsuojeluliitto LAPPI

täydennetty valitus 6.7.2020

Katsomme edellä valituksen yksityiskohtaisissa perusteluissa osoitetun, että tämä oikeudenkäynti johtuu toiminnanharjoittajan piittaamattomuudesta laillisten normien noudattamisessa ja riittämättömiin selvityksiin pohjautuvasta lupahakemuksesta sekä lupaviranomaisen ilmeisistä virheistä luvanmyöntämismenettelyssään, jonka vuoksi olisi kohtuutonta mikäli oikeudenkäyntikulut jäisivät vahingoksemme.
On kestämätön tilanne, että kansalaiset joutuisivat vieläpä omalla kustannuksellaan tekemään lupa- ja valvontaviranomaisen työt, jotta suuret ympäristövahingot voitaisiin estää.

Rovaniemellä 6.7.2020

Suomen Luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry:n puolesta,

lappi@sll.fi
[redacted]

Vesiluonnon puolesta ry:n puolesta

Valitus 2

Sirkan-Könkään jakokunnan yhteisalue

[redacted]

Vaasan Hallinto-oikeus
PL 204

65101 VAASA

vaasa.hao@oikeus.fi

VALITUS POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON PÄÄTÖKSESTÄ (PSAVI 67/2020)

Haetaan muutosta kohtaan;

”Luvan saaja velvoitetaan maksamaan korvauksena kalataloudellisen tuoton alenemisesta vuosittain 500€ vesialueen omistajalle (Sirkan-Könkään jakokunta)”

Vaaditaan muutettavaksi;

”Luvan saaja velvoitetaan maksamaan korvauksena kalataloudellisen tuoton alenemisesta vuosittain 1500 € vesialueen omistajalle (Sirkan-Könkään jakokunta)”

Valitus perustuu;

Osakaskunta on määritelty vahingon kärsijäksi päästöistä aiheutuvan kalatalouden tuoton menetyksistä.

Kittilässä 03.07.2020

Sirkan-Könkään jakokunnan yhteisalue

[redacted]

[redacted]

Liitteet:

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston LUPAPÄÄTÖS Nro 67/2020 Dnro PSAVI/1079/2018 29.5.2020 valitusosoituksineen

Päätös saatu tiedoksi Julkisena kuulutuksena päätöksen tekopäivänä 29.05.2020

Valitus 3

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia **Valitus**

Kittilän kaivoksen toiminnan laajentaminen ja jätevesien purkupaikan muuttaminen, Kittilä

Muutoksenhaun kohteena oleva päätös

Aluehallintoviraston lupapäätös Nro 67/2020.

Dnro PSAVI/1079/2018. 29.5.2020.

Valittaja Levin Vesihuolto Oy
[redacted]

Luvanhakija Agnico Eagle Finland Oy
Pokantie 541
99250 Kiistala

Vaatimukset

1. Levin Vesihuolto Oy vaatii kunnioittaen, että Vaasan hallinto-oikeus

1. kumoaa aluehallintoviraston päätöksen jätevesien purkuputken sijaintipaikan osalta (ympäristönsuojelulaki 2 luku 11§) ja palauttaa asian aluehallintovirastolle purkuputken sijaintipaikan osalta uudelleen selvitettäväksi ja arvioitavaksi.

2. toissijaisesti; aluehallintoviraston päätös jätevesien purkuputken sijaintipaikan osalta (ympäristönsuojelulaki 2 luku 11§) kumotaan ja hakijan lupahakemus hylätään.

3. keskeyttää aluehallintoviraston päätöksen täytäntöönpanon siihen asti kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Perustelut

2. Levin Vesihuolto Oy

Levin Vesihuolto Oy on Kittilän kunnan ja Kittilän Vesihuolto-osuuskunnan omistama osakeyhtiö. Toiminta-alue kattaa Levin taajama-alueen, sekä Levitunturin ympärysalueet.

Yhtiö tuottaa hyvälaatuista talousvettä matkailualueen asiakkaille, sekä huolehtii jätevesien johtamisesta puhdistuskäsittelyyn ympäristölupaehtojen mukaisesti Taalovaaran jätevedenpuhdistamolle. Yhtiö huolehtii myös hulevesiviemäröinnistä, vesihuoltoverkostojensa rakentamisesta, sekä huolto- ja kunnossapitotehtävistä. Yhtiö kehittää vesihuoltopalveluiden laatua jatkuvasti. Yhtiö turvaa vesihuoltopalveluiden saatavuuden ja laadun matkailun suurimpina sesonkihuippuina, sekä hiljaisimpina sesongin ulkopuolisina aikoina.

Levin matkailualueella on noin 26.000 vuodepaikkaa. Talousveden tarve on kasvussa rakentamisen ja kaavoituksen myötä ja alueen vedentarpeen keskikulutus tulee olemaan noin 4.000 m3/vrk. Toiminnassa olevat Levin vedenottamot:

- Kirakka	lupa 1350 m³/vrk
- Merkkisenkaltio	lupa 300 m³/vrk
- Ruuhiselkä	lupa 200 m³/vrk
- Mäkitalo	lupa 300 m³/vrk
- Loukinen	lupa 500 m³/vrk
- Vielmavuoma	<250 m³/vrk
- Porokämppä	<250 m³/vrk
- Kehtosvaara	lupa 700 m³/vrk
YHTEENSÄ	3850 m³/vrk

Loukisen vedenottamon tuottama talousveden määrä on matkailualueen talousveden kasvussa olevasta keskikulutuksesta noin kymmenen (10) prosenttia.

Levin Vesihuolto Oy on tuonut muistutuksessaan viranomaisten tietoon matkailualueen kasvun, todellisen vedentarpeen ja vedenhankintaan liittyvät haasteet. Yhtiö on selvittänyt, että yhtiön toiminta-alueella ei ole riittävästi vedenottoon soveltuvia pohjavesialueita. Pitkät etäisyydet tutkituille pohjavesialueille ja niiden pieniksi arvioidut vedenottomäärät muodostavat vedenhankinnan korkeakustanteisiksi investoinneiksi.

Pohjaveden laadulla on suuri merkitys matkailualueen imagolle; kestävä kehitys, luonnonläheisyys ja puhtaus ovat niitä tekijöitä, jotka erottavat Levin matkailualueen kansainvälisessä kilpailussa muista matkailukohteista.

Alueen kasvukehityksestä, sekä kasvavasta vedentarpeesta johtuen yhtiö on investoinut vuosina 2017 - 2020 lisävedenhankintaan noin 1,8 miljoonaa euroa. Investoinnit ovat käsittäneet Matala- ja Korkea Kehtosvaarojen pohjavesialueiden käyttöönoton noin 20 kilometrin johto-osuuksien päässä Levin taajamasta.

2.1. Aluehallintoviraston päätökseen sisältyvät virheellisyydet yhtiöön liittyen

Hakemuksessa ja aluehallintoviraston päätöksessä on kirjattu virheellisesti, että Loukisen vedenottamon toiminta olisi kausiluonteinen ja, että vedenottamo toimisi ns. varavedenottamona. Loukisen vedenottamon merkitystä vedenhankinnassa on pyritty päätöksessä vähättelemään. Väitteet varavedenottamosta tai toteamiset muista vedenottamoista antavat kuvan, että Loukisen vedenottamo olisi helposti korvattavissa.

Näin ei kuitenkaan ole ja esitetyt selvitykset ja väitteet ovat virheelliset. Selvyyden vuoksi vielä todettakoon, että vedenottamo on erittäin tärkeä I-luokan pohjavesialueella sijaitseva jatkuvassa käytössä oleva vedenottamo.

Levin Vesihuolto Oy kiistää, että yhtiön edustajat olisivat neuvotelleet vaikutuksista hakijan edustajien kanssa vuonna 2017. Päätöksessä esitetty henkilö, [redacted] on lopettanut yhtiön palveluksessa jo toukokuussa 2016.

Levin Vesihuolto Oy katsoo, että hakija ja aluehallintovirasto ovat tosiasiallisesti laiminlyöneet selonottovelvollisuuden ja ympäristövaikutusten arvioinnin Loukisen vedenottamon toiminnalle purkuputken sijoituspaikan arvioinnin yhteydessä.

2.2 Loukisen vedenottamon toiminta 1. luokan pohjavesialueella

Levin Vesihuolto Oy ottaa osan talousvetenä käytettävästä raakavedestä Loukisen alueen pohjavedestä. Loukisen pohjavesivaranto muodostaa keskeisen osan Levin matkailualueen tarvitsemasta puhtaasta talousvesivarannosta. Erityisen tärkeä merkitys Loukisella on matkailusesonkien aikana, koska vedenottamo sijaitsee lähimpänä Levin kulutusaluetta. Vedenottamolta pystytään pumppaamaan vettä nopeasti kulutushuippujen aikana. Kulutushuippujen tasaamiseksi vedenjakeluverkostossa on kaksi ylävesisäiliötä, joihin Loukisen vedenottamolla tuotettu talousvesi johdetaan. Lähimpänä Loukista sijaitsee Taalovaaran ylävesisäiliö, josta vedet johdetaan Levitunturin eteläiselle osalle kulutukseen, sekä yhdysvesijohtoa pitkin Koutalaen ylävesisäiliölle ja sitä kautta kulutukseen keskustaajamaan. Vettä pumpataan Loukisesta myös suoraan kulutukseen Levin itäiselle osalle. (liitekartta Loukisen vedenottamon vaikutusalueella oleva vedenjakeluverkosto)

Aluehallintoviraston päätöksessä Loukisen pohjavesialueesta on todettu seuraavaa:

> *Loukisen pohjavesialue on luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi (luokka I). Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 2,33 km2 ja pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala on 0,27 km2. Pohjaveden arvioitu muodostumismäärä on 150 m3/vrk (SYKE 2018c).*
>
> *Kohteen alueella on tehty koepumppaus 16.–29.4.1993. Pumppausmäärä oli alussa 750 m3/vrk ja lopussa 550 m3/vrk. Pumppauksen muutoksissa ja lopetuksen jälkeen vesipinnat nousivat nopeasti.*

Kohteeseen on rakennettu vedenottamo (kuilukaivo), josta saadaan luvan mukaan ottaa vettä 500 m3/vrk. Vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 1995. Luvan mukainen vesimäärä ylittää selvästi varsinaisella muodostumisalueella muodostuvan vesimäärän. Pääosa otettavasta vedestä tulee Loukisenvaaran suunnasta. Vedenottamon omistaa Levin Vesihuolto Oy. Yhtiöllä on myös neljä muuta vedenottamoa (Kirakka, Mäkitalo, Vielmavuoma, Porokämppä).

Yhtiö lausuu, että kaivostoiminnan päästöistä aiheutuu todellinen riski Loukisen pohjavesivarannoille.

Mahdollinen talousveden pilaantuminen aiheuttaisi laajan kerrannaisvaikutuksen koko matkailualueen vesihuollolle ja saattaisi johtaa koko vedenjakelun keskeyttämiseen Levin matkailualueelle. Pohjaveden pilaantuminen ja aiheutuvat jakeluhäiriöt, sekä vedenjakeluverkoston possutus- ja desinfiointitoimenpiteiden taloudelliset kustannukset tulisivat olemaan yhtiön liikevaihtoon nähden merkittävän suuret.

2.3. Mitä pohjaveden pilaantuminen aiheuttaisi Levin matkailualueen vesihuoltojärjestelmälle.

EU-oikeudelliset velvoitteet (Weser -tuomio C-461/13) ja varovaisuusperiaate edellyttävät, että ympäristöluvan myöntäminen vesien tilatavoitteita (vesienhoitolaki 1299/2004) vaarantavalle hankkeelle on kielletty.

Levin Vesihuolto Oy katsoo, että kaivoksen jätevesien purkuputken sijoittamispaikan muuttaminen ja jätevesien sekoittamisalueen läheisyys aiheuttaa kasvavien jätevesien haitallisten aineiden lisäkuormituksen ja riskin puhtaan ja terveellisen talousveden käyttämiselle ja hyödyntämiselle Levin matkailualueella.

Vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1040/2006) 9 §:n 1 momentin mukaan pinta- ja pohjavesien tilan arvioimisessa tarkoitetaan pintaveden ekologisen tilan luokittelussa:

1) biologisilla tekijöillä kasviplanktonia, päällysleviä, makroleviä, muuta vesikasvillisuutta, pohjaeläimistöä ja kalastoa;

2) hydrologis-morfologisilla tekijöillä virtausoloja, viipymää, veden korkeutta, syvyyssuhteita, pohjan ja rantavyöhykkeen rakennetta sekä yhteyttä pohjaveteen;

3) fysikaalis-kemiallisilla tekijöillä näkösyvyyttä, lämpöoloja, happioloja, suolaisuutta, happamoitumistilannetta, ravinneoloja ja kansallisesti valittuja vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 D kohdassa tarkoitettuja aineita;

4) vertailuoloilla 1–3 kohdassa tarkoitettujen tekijöiden arvoja, jotka vastaavat täysin tai lähes täysin häiriintymättömiä ekologisia oloja;

5) ekologisella laatusuhteella ekologista tilaa osoittavien biologisten tekijöiden poikkeamaa vertailuoloista.

Pykälän 2 momentin mukaan kohdassa 1–3 tarkoitetut tekijät joki-, järvi- ja rannikkovesissä on esitetty tarkemmin liitteessä 1 sekä vesipuitedirektiivin liitteessä V.

Kaivoksen jätevesien seurauksena on lisäkuormitus; erityisesti sulfaatti- ja typpikuormituksen ja antimoni, arseeni ja nikkelikuormituksen osalta. Jätevesien päästö aiheuttaa Loukisen alueella jäteveden kerrostumista syvänteisiin ja estää veden vertikaalisekoittumisen. Tämä aiheuttaa happikatoa pohjaan ja sulfaatin pelkistymistä, jonka

seurauksena pohjasedimentistä vapautuu fosforia. Pohjasta tulee rikkivetypitoinen ja ylemmät vesikerrokset rehevöityvät. Myrkylliset rikkivetykaasut aiheuttavat terveyshaittojen lisäksi maku- ja hajuhaittoja, jotka voivat läpäistä joen pohjaan painotetun diffuusiosuojaamattoman Loukisen syöttövesijohdon ja päätyä talousveteen. Näin aiheutuva sisäinen kuormitus voi olla jopa suurempi kuin toiminnan aiheuttama suora jätevesikuormitus.

Mikäli Loukisen pohjaveden laatu heikkenee, tulee hakijan korvata taloudelliset menetykset valittajalle.

3. Mistä valituksessa on kysymys? – Jätevesien purkuputken sijaintipaikka ja sekoittamisalueen sijainnin muuttaminen

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää muun ohella ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Kittilän kaivoksen toiminnan laajentaminen ja jätevesien purkupaikan muuttaminen Loukiseen Sotkajokisuun alapuolelle saattaa aiheuttaa ympäristönsuojelulain 49 §:ssä kiellettyä merkittävää pilaantumista. Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

1) terveyshaittaa;

2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;

3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;

4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella.

Levin Vesihuolto Oy katsoo, että luvanhakija hakemuksessaan ja aluehallintovirasto lupapäätöksessä on jättänyt arvioimatta, selvittämättä ja rajoittamatta päästöjen vaikutuksen Loukisen pohjaveden muodostumiselle ja käytölle Loukisen vedenottamon osalta. Lupaehdoissa ei ole annettu riittäviä lupamääräyksiä tarkkailulle ja valvonnalle Loukisen pohjavesien muodostamisalueella.

Ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, 2) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, 3) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, 4) toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä 5) muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja.

Kittilän kaivoksen toiminnan laajentaminen ja jätevesien purkupaikan muuttaminen vaarantaa Levin Vesihuolto Oy:n tavoitteen saada Levin matkailualueelle riittävän turvallisesti ja terveydellisesti moitteetonta talousvettä, vesihuoltolaki 9.2.2001/119. Pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, mitä toiminnan muutokset vaikuttavat vesien ja pohjaveden tilaan ja käyttöön. Valittaja katsoo, että aluehallintovirasto ja luvanhakija eivät ole selvittäneet vaihtoehtoisten sijaintipaikkoja riittävällä laajuudella ja huomioiden ympäristönsuojelulain ja vesihuoltolain vaatimukset

pohjaveden pilaantumisen estämiseksi ja terveydelle vaarattoman talousveden turvaamiseksi kuluttajille.

Aluehallintoviraston päätös on poikkeuksellisen laaja ja yksityiskohtainen, mutta päätöksessä ei ole arvioitu vaihtoehtoisia jätevesien purkuputken sijaintivaihtoehtoja riittävästi ympäristönsuojelulain ja vesihuoltolain suhteen. Valittaja katsoo, että aluehallintovirasto on käyttänyt harkintavaltaansa virheellisesti, kun se on laiminlyönyt selvittää riittävästi vaihtoehtoisten sijaintipaikkojen merkityksen ympäristön pilaantumisen YSL 43§:n 1 momentin 5) kohdan mukaisesti; *"muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja.*

Lupapäätös on ympäristönsuojelulain ja vesipuitedirektiivistä johtuvien velvoitteiden vastainen. Aluehallintoviraston arvio suunnitellun toiminnan aiheuttamasta vesistökuormituksesta on epävarma. Useita keskeisiä toiminnan ympäristövaikutuksia on määrätty arvioitavaksi jälkikäteen toiminnan aloittamisen jälkeen. Vaikutuksien arvioiminen jälkikäteen on kohtuuttoman suuri riski Levin Vesihuolto Oy:n toiminnalle.

Jälkikäteen selvittäminen on muutoinkin ympäristönsuojelulaissa säädetyn varovaisuusperiaatteen vastaista.

4. Purkuputken sijoituspaikan muuttaminen Ounasjokeen.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;

2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;

3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;

4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;

5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Asiassa on ratkaistava, että onko kaivostoiminnassa käsiteltyjen prosessi- ja kuivatusvesien johtamisella Suurikuusikon kaivosalueelta Loukiseen Sotkajokisuun alapuolelle ja sekoittumisvyöhykkeen määräämisellä aluehallintoviraston lupaehtojen mukaisesti välittömään läheisyyteen Levin Vesihuolto Oy:n Loukisen vedenottamoa pohjaveden pilaantumisvaara ja laaja-alainen riski terveyshaittojen syntymiselle.

Loukiseen sijoittautuva jätevesien purkuputki ja sekoittumisalue sijaitsevat vedenottokäytöltään tärkeän Loukisen pohjavesialueen muodostumisalueen läheisyydessä. Aluehallintovirasto selvityksen perusteella Loukisen joenuomaan purkuputkesta laskettava lisäkuormitus johtaa pintavesi- ja pohjavesitilanteen heikentymiseen Loukisen vedenottamon pohjavesialueella. Aluehallintoviraston päätös merkitsee merkittävää poikkeamista ympäristönsuojelunormeista jätevesien purkuputken sekoittumisvyöhykkeelle ja ulottuen aina luontoarvoltaan ja haittakuormituksenaan Loukisen alajuoksulle.

Aluehallintovirasto on myöntänyt hakijalle uuden ympäristöluvan ilman, että vaihtoehtoisista sijoituspaikoista olisi tehty riittävä arviointi ja päästöjen vaikutuspiirissä olevia tahoja olisi kuultu asianmukaisesti. Aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvassa, että purkuputkella Loukiseen johdettavien käsiteltyjen jätevesien on alitettava purkuputken käyttöönottopäivästä lukien virtaamapainotteisena kuukausikeskiarvona laskettuna seuraavat pitoisuusraja-arvot kohdat (kohta 22)

Aine	Raja-arvo
Sulfaatti	2 000 mg/l
Kokonaistyppi	15 mg/l (*)
Antimoni	300 µg/l
Arseeni	200 µg/l
Nikkeli	150 µg/l
Kiintoaineen hehkutusjäännös	10 mg/l
pH	alle 10
WAD-syanidi	400 µg/l

(*) Vuodesta 2023 alkaen

Purkuputkella Loukiseen johdettavien käsiteltyjen jätevesien aiheuttama vuotuinen kuormitus saa olla purkuputken käyttöönottopäivästä lukien enintään (kohta 23):

Aine	Raja-arvo
Sulfaatti	11 000 t
Kokonaistyppi	110 t
- vuodesta 2023 alkaen	65 t
Antimoni	1 500 kg
Arseeni	600 kg
Nikkeli	500 kg
Mangaani	6,5 t

Lisäksi aluehallintovirasto on päätöksessään määrännyt (s. 337);

> *”kaivoksen käsiteltyjen jätevesien purkupaikan alapuolisen Loukisen 300 metrin matkalta purkuputken suusta mitattuna vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 6 b §:n tarkoittamaksi sekoittumisvyöhykkeeksi.*
>
> *Sekoittumisvyöhykkeellä veden liukoinen nikkelipitoisuus saa ylittää, asetuksessa mainitulla tavalla määritettynä, asetuksessa nikkelille ja nikkeliyhdisteille säädetyn ympäristönlaatunormin (AA-EQS ja MACEQS) ja luontaisen taustapitoisuuden summan.*
>
> *Nikkelin liukoisen pitoisuuden osalta luontaisena taustapitoisuutena on käytettävä asetuksen mukaista taustapitoisuutta 1,0 µg/l.*

Ympäristönsuojelulain 20 §:n 1 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (varovaisuus- ja huolellisuusperiaate). Ympäristönsuojelulain 49 §:n 2 kohdan mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Aluehallintoviraston päätös ei sisällä selvitystä jätevesien sekoittumisesta Loukisen vesimassaan talvella. On selvää, että Loukisen joen vedenvirtaus on alentunut jääpeitteen alla ja jäädyttyään haitta-aineet vajoavat pohjaan ja aiheuttavat vesimassan suolaisuuden. Sulfaatin haitallisuus vesistössä johtuu välillisistä vaikutuksista eli suolaisuuden aiheuttamasta kerrostuneisuudesta sekä sulfaatin pelkistymisestä hapettomissa oloissa sulfidiksi. Lisäksi talvella ns. ilmastuminen jääpeitteen läpi on heikkoa. Kevät tulvien seurauksena haitta-aineista kuormittuneet vesimassat virtaavat ns. tulva-alueilla ja aiheuttavat merkittävän riskin ja haitan Loukisen pohjavesialueella. Lisäksi tulva-alueilla tapahtuvaa laskeutumista ei ole huomioitu riittävästi. Vedenvirtaus tulva-alueilla on käytännössä olematonta verrattuna joen pääuomaan, joka sijaitsee Loukisen vedenottamon kohdalla satojen metrien päässä.

Huomioiden lupaehdoissa määritelty sallittu sulfaatin määrä 11.000 t, antimoni 300 µg/l ja arseeni 200 µg/l per vuosi, niin riski Loukisen alueen vedenottamotoiminnalle on merkittävä. Sulfaatin pelkistyminen voi aiheuttaa myös rautaan sitoutuneen fosforin vapautumisen ja edesauttaa rehevöitymistä. Levin Vesihuolto Oy katsoo, että haitallisten ympäristövaikutusten merkitystä Loukisen jokiuomassa on aliarvioitu.

Levin Vesihuolto Oy katsoo, että purkuputki tulisi lupaehtojen kohdassa 5 määrätä rakennettavaksi suoraan Ounasjokeen, koska lupaehdoissa määritelty kuormitus aiheuttaa merkittävän vahinkovaaran vedenottamon toiminnalle. Huomioiden erittäin korkea haitallisten aineiden lisäkuormitus, niin tosiasiallisesti purkuputken toiminnasta aiheutuu pohjaveden pilaantumisvaara Loukisen vedenottamon vaikutusalueella ja terveysuhka Levin matkailualueen toiminnoille.

On selvää, että kuormituksen aiheuttamien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi purkuputkea jouduttaisiin rakentamaan 6 - 8 km kauemmaksi Ounasjokeen ulottuvaksi. Kyseisessä ratkaisussa varmistettaisiin sekoittumisalueen sijoittautuminen pohjavesialueen ulkopuolelle ja varmistettaisiin riittävä virtaama sekoittumisalueella vrt. lupaehto 24:

> *"Purkuputkeen johdettavan käsitellyn jäteveden määrää on lisäksi rajoitettava Loukisen virtaaman perusteella siten, että johdettavan jäteveden osuus virtaamanmittausaseman mukaisesta virtaamasta ei ylitä enimmäisarvoa 4 %.*
>
> *Loukisessa sijaitsevan virtaamanmittausaseman on oltava mittauskäytössä ennen purkuputken käyttöönottoa ja jätevesien johtamisen aloittamista."*

5. Pohjaveden pilaantumisvaara 1. luokan pohjavesialueella

Levin Vesihuolto Oy katsoo, että hakija ei ole täyttänyt luvanhakijan selvitysvelvollisuutta toiminnan vaikutuksista Loukisen pohjavesialueen ekologiselle tasapainolle ja jätevesien pitkäaikais- ja yhteisvaikutusta puhtaan pohjaveden muodostumiselle. Ympäristönsuojelulain 43§:n 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet.

Loukisen 1. luokan pohjavesialue ja pohjaveden muodostumisalue sijaitsee Ounasjoen ranta-alueelta alkaen ja ulottautuen Loukisenvaaralle (ks. karttakuva):*"Purkupaikan sijainti punainen merkki"*.

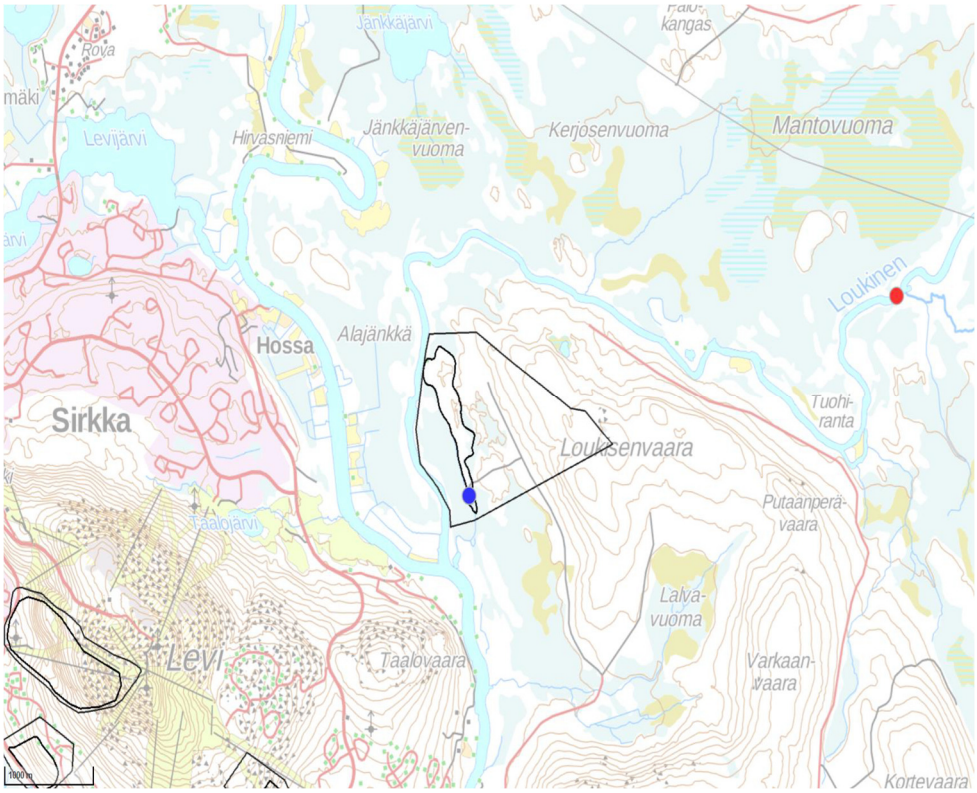

6. Pohjaveden muodostumisalue ja pohjaveden virtaussuunta

Pohjavesialueesta noin kolmasosa (1/3) sijaitsee Ounasjoen tulvavaaravyöhykkeellä, jolloin Kaivoksen toiminnan muutosvaikutukset tulevat olemaan huomattavan suuret.

Suurena riskinä Loukisen pohjaveden laadun muuttumiselle on pohjaveden ja pohjavesialueen maanpinnan korkeusasema ja osin ohuet maakerroksen pohjaveden päällä. Ounasjoen tulva aiheuttaa myös Loukisen vedenpinnan nousua vedenottamon ja pohjavesialueen kohdalla, joten haitta-aineet voivat päästä vedenottamon lähialueelle ja imeytyä maaperän kautta pohjaveteen.

Riskiä lisää pohjavesialueen rajauksen epävarmuus. Pohjavesialueen pinta-alan mukaan ottamon tuoton pitäisi olla n. 150 m3/vrk, mutta pohjavesitutkimuksien koepumppausten yhteydessä todettiin tuotoksi yli 500 m3/vrk. Koska tarkkoja tietoja pohjavesialueen virtaussuunnista ei ole, herää kysymys onko pohjavesialue todellisuudessa nykyistä rajausta laajempi?

Laajempi alue lisäisi riskiä pohjaveden laadun heikkenemiseen entisestään.

Pohjavesialue on mm. rajattu Loukisen rantaviivan mukaisesti ikään kuin vesistö ei kuuluisi pohjavesialueeseen. Myös vesistö voi kuulua pohjavesialueeseen. Pohjavedenoton ollessa käynnissä, pohjavedenpinnan alin taso on vedenottamon kohdalla. Pohjaveden virtaussuunta on vedenottamoon päin ja se voi pysyä saman suuntaisena pitkiäkin ajanjaksoja erityisesti silloin, kun pumppausteho ei ole kapasiteetin ylärajalla.

7. Aluehallintoviraston lupapäätöksen muuttaminen myöhemmin

Lupamääräysten tarkoituksena on varmistaa toiminnan lainmukaisuus ja luoda perusta toiminnan valvonnalle. Lupamääräyksiä asettamalla luodaan luvan myöntämisen edellytykset toiminnalle, jolle lupaa ei ilman näitä määräyksiä voitaisi myöntää.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;

2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;

3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä;

4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;

5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista;

6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulaista poistettiin vuonna 2015 ympäristönlupamääräysten tarkistamismenettely. Voimassaoleva lainsäädäntö ei mahdollista annettavien lupamääräysten muuttamista riittävällä tavalla, vaikka lupamääräysten havaittaisiin jälkikäteen olevan tehottomia ehkäisemään ympäristön pilaantumista.

Levin Vesihuolto Oy katsoo, että aluehallintoviraston päätöksessä ei ole annettu riittäviä ja täsmällisiä määräyksiä Loukisen pohjavesien pilaantumisen estämisestä, tarkkailuvelvoitteesta ja häiriö- ja poikkeustilanteiden tiedottamisesta.

8. Vastaselityksen antaminen

Valittaja pyytää, että yhtiö saa antaa kirjallisen vastaselityksen sen jälkeen kun hakija on lausunut valituksesta.

Liitteet

1. Aluehallintoviraston lupapäätös Nro 67/2020. Dnro PSAVI/1079/2018. 29.5.2020.
2. Karttakuva: Loukisen vedenottamon vaikutuspiiri. (1.7.2020)

Allekirjoitukset

Levin Vesihuolto Oy

Levi 6.7.2020

[redacted]

Levin Vesihuolto Oy

Valitus 4

BORENIUS

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia Valitus Kittilän kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupaa koskevassa asiassa, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 29.5.2020 antama päätös nro 67/2020 Dnro PSAVI/1079/2018

Muutoksenhakija

Agnico Eagle Finland Oy, (”Hakija”)
Pokantie 541
99250 Kiistala

Hakijan asiamies ja prosessiosoite

[redacted]
Borenius Asianajotoimisto Oy
Eteläesplanadi 2, 00130 Helsinki
Puhelin 020 713 33
Faksi 020 713 3499
[redacted]

#13332378v3

1 VAATIMUKSET

1. Hakija vaatii, että Vaasan hallinto-oikeus:

1 palauttamatta asiaa uudelleen käsiteltäväksi ratkaisee asian suoraan ja muuttaa aluehallintoviraston 29.5.2020 antaman ympäristö- ja vesitalouslupapäätöksen nro 67/2020 lupamääräyksiä 13, 22, 23, 39, 42 ja 66 alla kohdassa 3 tarkemmin esitetysti siten, että:

(i) lupamääräys 13 mahdollistaa olemassa olevan selkeytysaltaan käyttämisen kiintoainesta sisältävien, mutta muuten likaantumattomien valumavesien johtamisessa ympäristöön;

(ii) lupamääräysten 22 ja 23 mukaan vuodesta 2024 alkaen purkuputkella Loukiseen johdettavien käsiteltyjen jätevesien kokonaistyppipitoisuuden virtaamapainotteisen kuukausikeskiarvon raja-arvo on 24 mg/l ja vuotuisen kuormituksen raja-arvo 100 t/v;

(iii) lupamääräyksen 39 mukaan alueella poistettavat pinta- ja kivennäismaat on mahdollista hyödyntää myös kaivosalueen ulkopuolisessa rakennus- tai muussa toiminnassa, mikäli materiaalit täyttävät laadullisesti niille asetetut vaatimukset;

(iv) lupamääräyksen 42 mukainen 90 metrin kuivavyöhykkeen asettamista koskeva vaatimus poistetaan tai toissijaisesti siten, että lupamääräyksellä 42 sidotaan kuivavara vedenpinnan korkeustasoon metrimääräisen vaatimuksen sijaan;

(v) lupamääräyksen 66 mukaan maanalaiseen kaivokseen kertyviä vesiä saa pumpata enintään 7,8 Mm^3/v, mutta kuitenkin siten, että vesiä ei saa pumpata enempää, kuin kaivostoiminnan toteuttamisen kannalta kulloinkin on tarpeen; sekä

2 järjestää asiassa suullisen käsittelyn asiantuntijatodistelun vastaanottamiseksi lupamääräyksen 42 muuttamista koskevan vaatimuksen osalta.

2 ASIAN TAUSTA

#13332378v3

2. Kittilän kaivos sijaitsee Kittilän kunnan Kiistalan kylässä, noin 37 kilometriä kunnan keskustaajamasta koilliseen. Vuodesta 2008 toiminnassa ollut kaivos on Euroopan suurin kultakaivos, jonka odotetaan toimivan nykyisillä malmivaroilla ja tuotantomäärillä vuoteen 2035 saakka. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on 21.2.2020 myöntänyt Hakijalle Kittilän kaivosalueen laajentamista koskevan kaivosluvan, joka on saanut lainvoiman.

3. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 29.5.2020 myöntänyt ympäristö- ja vesitalousluvan Kittilän kaivoksen toimintaan ja sen laajentamiseen (”Lupapäätös”). Lupapäätös koskee uuden purkuputken rakentamista ja käsiteltyjen jätevesien johtamista Loukiseen Sotkajokisuun alapuolelle sekä sen jälkeen toteutettavaa kaivoksen tuotannon laajentamista (rikastettavan malmimäärän kasvattaminen 2,0 miljoonaan tonniin vuodessa), siihen liittyvää sivukiven louhintaa, sivukiven murskaamista rakennuskäyttöön, kaivannaisjätteiden loppusijoittamista

jätealueille, prosessi-, kuivatus- ja talousjätevesien käsittelyä sekä muita kaivostoimintaan liittyviä aputoimintoja.

4. Hakija vaatii Lupapäätöksen lupamääräysten 13, 22, 23, 39, 42 ja 66 muuttamista jäljempänä tarkemmin esitetyin perustein, sillä nykyisessä muodossaan kyseiset lupamääräykset vaikeuttavat hankkeen käytännön toteuttamista kohtuuttomasti suhteessa tarkoitukseensa. Hakija katsoo, että lupamääräysten tarkoitus on mahdollista täyttää esitetyin muutoksin siten, että myös Lupapäätöksen kohteena olevan toiminnan käytännön vaatimukset huomioidaan.

3 PERUSTELUT

3.1 Lupamääräyksen 13 muuttaminen

5. Lupamääräyksen 13 viimeisen kappaleen mukaan uuden MK2-altaan rakentamisen aikana muodostuvat kiintoainesta sisältävät, mutta muuten likaantumattomat valumavedet on johdettava vähintään valuma-alueen koon ja 1/100 vuodessa tapahtuvan keskiylivirtaaman mukaan mitoitetun selkeytysaltaan ja mahdollisuuksien mukaan pintavalutuskentän kautta maastoon tai vesistöön.

6. Hakija katsoo, että lupamääräyksessä valittu sanamuoto antaa ymmärtää, että Hakijan tulisi rakentaa uusi selkeytysallas likaantumattomille vesille. Hakijalla on kuitenkin jo käytössä selkeytysallas maanalaisen kaivoksen kuivanapitovesien kiintoaineen hallintaan. Hakija on myös rakentamassa toista selkeytysallasta (MK2-allas), joka on tarkoitus ottaa käyttöön kiintoaineen hallintaan purkuputken käyttöönoton yhteydessä. Selkeytetyt kuivanapitovedet johdetaan nykyisin pintavalutuskentän kautta Seurujokeen. On selvää, ettei esitetty muotoilu vastaa lupaviranomaisen tarkoitusta, vaan likaantumattomat valumavedet tulisi olla mahdollista johtaa jo olemassa olevien selkeytysaltaiden ja pintavalutuskenttien läpi ympäristöön. Uuden selkeytysaltaan rakentaminen vaatisi ylimääräistä pintamaiden ja puuston poistoa alueelta sekä ympäristörakentamista, joka ei ole tarkoituksenmukaista, eikä ympäristönsuojelutavoitteiden kannalta perusteltua.

7. Hakija vaatii, että lupamääräyksen 13 sanamuotoa muutetaan siten, että se mahdollistaa olemassa olevan selkeytysaltaan käyttämisen kiintoainesta sisältävien, mutta muuten likaantumattomien valumavesien johtamisessa ympäristöön.

8. Hakijan esitys lupamääräyksen 13 viimeiseksi kappaleeksi (lisäys kursiivilla):

> Uuden MK2-altaan rakentamisen aikana muodostuvat kiintoainesta sisältävät, mutta muuten likaantumattomat valumavedet on johdettava vähintään valuma-alueen koon ja 1/100 vuodessa tapahtuvan keskiylivirtaaman mukaan mitoitetun selkeytysaltaan ja mahdollisuuksien mukaan pintavalutuskentän kautta ympäristöön. Laskeutusaltaasta johdettavan veden kiintoainepitoisuuden on oltava alle 20 mg/l. Suunnitelmat näiden vesien johtamisjärjestelyistä on toimitettava ennen niiden rakentamista Lapin ELY-keskukseen. *Vesien johtamisessa voidaan hyödyntää olemassa olevia selkeytysaltaita ja pintavalutuskenttiä siltä osin, kuin ne täyttävät mitoitukseltaan tämän lupamääräyksen mukaiset edellytykset.*

3.2 Lupamääräysten 22 ja 23 muuttaminen

9. Lupamääräyksen 22 mukaan purkuputkella Loukiseen johdettavien käsiteltyjen jätevesien on vuodesta 2023 alkaen alitettava virtaamapainotteisena kuukausikeskiarvona laskettu

#13332378v3

kokonaistypen pitoisuuden raja-arvo 15 mg/l ja lupamääräyksen 23 mukaan kokonaistypen vuotuinen kuormitus saa vuodesta 2023 alkaen olla 65 tonnia.

10. Kuten Lupapäätöksen perusteluista ilmenee, asetetuilla raja-arvoilla typenhallintaratkaisu tulee mitoittaa sekä prosessi- että kuivanapitojakeille. Hakija katsoo, että aluehallintovirasto ei ole ratkaisussaan ottanut riittävällä tavalla huomioon kyseisten luparaja-arvojen asettamia teknisiä vaatimuksia määräyksellä saavutettavaan ympäristöhyötyyn suhteutettuna. Lupamääräys velvoittaa Hakijan käsittelemään vähintään noin 6 Mm^3 vettä vuodessa, kun Hakijan esittämä enimmäiskuormitus 100 t/v voidaan saavuttaa mitoittamalla typenpoistolaitos noin 2 Mm^3:lle vettä vuodessa. Kyseiset luparaja-arvot aiheuttavat Hakijalle myös mittavan investointitarpeen, joka on kohtuuton niiden perusteena olevaan ympäristönsuojelulliseen tavoitteeseen nähden. Ympäristönsuojelun kannalta kestävä ja luvan myöntämisen edellytykset täyttävä ratkaisu on typen osalta saavutettavissa myös Lupapäätöksessä asetettua korkeammin raja-arvoin.

11. Lupahakemuksessa on arvioitu, että 110 t/v:n kokonaistyppikuormituksella pitoisuuslisäys olisi purkupaikan alapuolisen Putaanperänmutkan alueella keskimääräisenä vesivuotena keskimäärin 257 µg/l. Loukisen taustapitoisuuden ollessa noin 170 µg/l olisi jokiveden typpipitoisuus 427 µg/l, eli pitoisuus pysyisi hyvän ja erinomaisen tilan luokkarajan 450 µg/l alapuolella. Lupahakemuksessa esitetyt vuosikuormitusraja-arvot ovat Hakijan näkemyksen mukaan siten vesiensuojelullisesti perusteltuja. Myös Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ("ELY-keskus") on lupahakemuksen johdosta antamassa lausunnossa katsonut, että esitettyjä asiantuntija-arvioita kaivoksen tuotannon nostosta ja käsiteltyjen prosessi- ja maanalaisen kaivoksen kuivatusvesien johtamisesta Loukisen pääuomaan Sotkajokisuun alapuolelle aiheutuvia vaikutuksia vesistöjen ekologiseen tilaan voidaan pitää asiantuntevina ja paikkansa pitävinä. Arvioiden perusteella Loukisen piileväyhteisöjen ja pohjaeläinlajistojen tila voi heiketä, muttei kuitenkaan niin paljon, että ekologinen tilaluokka laskisi. Lupahakemuksen johdosta antamassaan lausunnossa ELY-keskus on todennut, että tehtyjen vaikutustarkastelujen perusteella Kittilän kaivokselta Loukisen alaosaan johdettava kokonaistypen kuormitus saa olla tasolla 110-120 t/v. Tältä osin ELY-keskuksen näkemys ympäristön kannalta turvallisesta vuosikuormituksen raja-arvosta on lähes kaksinkertainen Lupapäätöksessä asetettuun raja-arvoon 65 t/v nähden.

12. Seurujoelta saatuihin tarkkailutuloksiin sekä tehtyihin tilaluokitteluihin pohjautuen voidaan suurella varmuudella todeta, ettei edes lupahakemuksen vesistövaikutusten arvioinnissa käytetty kuormitustaso 200 t/v heikentäisi Loukisen tilaluokkaa minkään luokittelumuuttujan osalta. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on arvioinut Seurujoen ekologisen tilaluokan vuosien 2012-2017 seuranta-aineiston pohjalta osana Kemijoen vesienhoitosuunnitelman päivitystä vuonna 2019. Luokitus on alustava, kunnes uusi vesienhoitosuunnitelma on hyväksytty valtioneuvostossa. Vuoden 2019 arvion mukaan Seurujoen ekologinen tila on edelleen hyvä, eikä yksittäisten kemiallisten tai biologisten luokittelumuuttujien tilaluokissa ole tapahtunut muutoksia vuoden 2013 arvioon verrattuna. Tämä siitäkin huolimatta, että kaivoksen pintavesipäästöjen vaikutusalueella Seurujoessa yksittäisten näytepisteiden kokonaistyppipitoisuudet ovat ylittäneet erinomaisen ja hyvän raja-arvon 450 g/l. Hakija painottaakin, että vesistön, kuten Loukinen, tilaluokittelussa huomioidaan joen alaosan lisäksi myös joen yläosan näytepisteiden vedenlaatu. Loukisen tilaluokittelun

#13332378v3

kannalta merkittävää on myös se, että purkuputken käyttöönoton jälkeen noin 18 % Loukisen pääuomasta on suoran kaivoskuormituksen vaikutuksen alaisena. Vaikutukset kohdistuvat putken käyttöönoton jälkeen Loukisen alaosalle, kun ne nykyisellään kohdistuvat lähes koko jokireitille Seurujoen yhtymäkohdasta alavirtaan.

13. Lupamääräyksen perusteluissa viitattujen Natura-suojeluperusteisiin kohdistuvien vaikutusten osalta Hakija toteaa, että ELY-keskus on LSL 65 §:n mukaisessa lausunnossaan 13.12.2017 katsonut hankkeen Natura-arvioinnin ja sitä koskevan täydennyksen osoittavan, että hankkeesta aiheutuu heikentävää vaikutusta Ounasjoen Natura-alueen suojeluperusteille, mutta heikentäminen ei ole merkittävää eikä uhkaa suojeluperusteena olevien luontotyyppien eikä lajin säilymistä. Natura-arvioinnin täydennyksessä typen vaikutuksia on arvioitu kahdella kuormitustasolla, 110 tn/v ja 200 tn/v. Vaikka ELY-keskuksen lausunnossa on kehotettu kiinnittämään huomiota typpipitoisuuden nousun rajoittamiseen, lausunto ei kuitenkaan vastoin lupaviranomaisen näkemystä tue ratkaisua, jolla pitoisuuden ja kuormituksen raja-arvoja on tiukennettu merkittävästi siitä tasosta, jolla ei ole todettu aiheutuvan merkittävää heikentävää vaikutusta.

14. Lupaviranomainen on siten soveltanut huomattavasti haettua alhaisempia kokonaistypen pitoisuuden raja-arvoja, vastoin asianmukaisten selvitysten tuloksia ja valvontaviranomaisen näkemystä. Lupapäätöksessä typpikuormituksen raja-arvojen tiukennusta on perusteltu parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) vaatimusten soveltamisella. Hakija toteaa, ettei lupaviranomainen ole BAT-vaatimuksia koskevassa arviossaan riittävällä tavalla ottanut huomioon BAT-kriteerien soveltamisessa huomioitavaa kohtuullisuusvaatimusta. Ympäristönsuojelulain (527/2014, ”YSL”) 5 §:n 7 kohdan mukaan parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla tarkoitetaan mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, mutta myös taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistamismenetelmiä. Säännöksessä todetaan tekniikan olevan teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista silloin, kun se on saatavissa käyttöön yleisesti ja sitä voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kohtuullisin kustannuksin. Edelleen YSL 53 §:n 8 kohdan mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan sisältöä arvioitaessa on otettava huomioon myös päästöjen ehkäisemisen ja rajoittamisen kustannukset ja hyödyt.

15. BAT-kriteerien soveltaminen ympäristölupaharkinnassa edellyttää siten hyöty-haittavertailua tehokkaimman tekniikan käyttämisen ja siitä toiminnanharjoittajalle aiheutuvien kustannusten välillä. Oikeuskäytännössä ei olekaan katsottu BAT-vaatimusten edellyttävän tekniikkaa, joka on hieman, muttei merkittävästi tehokkaampi, kuin sitä olennaisesti edullisempi tekninen ratkaisu[1]. Myös oikeuskirjallisuudessa on todettu tekniikan toteuttamiskelpoisuuden edellyttävän, että se on taloudellisesti käyttöönotettavissa ottaen lisäksi huomioon tekniikasta saatavat ympäristönsuojelulliset hyödyt. Näin ollen toteuttamiskelpoisuus edellyttää, että teknisesti käyttökelpoista tekniikkaa voidaan soveltaa kohtuullisin kustannuksin[2]. Hakijan tapauksessa Lupapäätöksessä edellytetyt kokonaistypen raja-arvot merkitsisivät Hakijalle kohtuutonta investointitarvetta uuteen teknologiaan, jonka hyödyt olisivat ympäristönsuojelutavoitteiden kannalta vähäiset.

#13332378v3

[1] KHO 2015:168

[2] Kuusiniemi – Ekroos – Kumpula – Vihervuori: Ympäristöoikeus 2001, s. 1125

16. Lisäksi oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että olemassa olevia toimintoja on arvioitava BAT-vaatimusten näkökulmasta eri tavoin kuin aivan uusia toimintoja, sillä vanhan toiminnan teknisiä ratkaisuja ei voida aina muuttaa uuden toiminnan tasoa täysin vastaavaksi muuttamatta koko tuotantotekniikkaa[3]. Siten myöskään Hakijan tapauksessa ei voida edellyttää tasoltaan täysin uuden laitoksen teknologiaa vastaavaa tekniikkaa. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, ettei lupaviranomainen ole päätöksessään huomioinut riittävällä tavalla Hakijalle Lupapäätöksessä asetetuista kokonaistypen raja-arvoista muodostuvien kustannusten kohtuullisuutta siihen nähden, että ympäristönsuojelun tavoitteet ovat toteutettavissa myös väljemmin raja-arvoin.

17. Oikeuskirjallisuudessakin on katsottu, että rajalliset taloudelliset resurssit edellyttävät osaltaan hallinnon suhteellisuusperiaatteen soveltamista ympäristölupaharkinnassa[4]. Keskeistä suhteellisuusperiaatteen toteutumisen kannalta on se, että viranomaisen toiminta on tavoitteisiinsa nähden oikeasuhtaista. Hallinnollinen toiminta ei saa rajoittaa enempää yksityisen oikeussubjektin oikeuksia tai kohdistaa yksityiseen tahoon pakkoa, kuin on välttämätöntä toimenpiteen tavoitteiden saavuttamiseksi. Näin ollen, vaikka kaksi edellä käsiteltyä suhteellisuusperiaatteen edellytystä täyttyisi, olisi lupamenettely nähtävä periaatteen vastaisena, jos kevyemmällä ohjauskeinolla voitaisiin saavuttaa sama ympäristönsuojelun taso heikentämättä merkittävästi toiminnanharjoittajan, haitankärsijän tai yleisen edun asemaa.[5] Lupahakemuksessa on perustellusti esitetty, ettei vastaanottavan vesistön tilaluokka heikkene edes 200 tonnin vuotuisella typpikuormituksella. Tämä ilmenee myös lupahakemuksen liitteenä olleista Seurujoen velvoitetarkkailun tuloksista sekä Lapin ELY-keskuksen vesistön tilaluokittelusta vuosilta 2013 ja 2019. Lupahakemuksessa esitettyä alhaisempien raja-arvojen asettamiselle ei siten ole ollut ympäristönsuojelullisia tai oikeudellisia perusteita, ja perusteettoman alhaisten raja-arvojen asettamisen voidaan katsoa heikentävän Hakijan toimintaedellytyksiä hallinnon suhteellisuusperiaatteen vastaisesti.

18. Hakija vaatii yllä esitetyin perustein lupamääräysten 22 ja 23 muuttamista siten, että purkuputkella Loukiseen johdettavien käsiteltyjen jätevesien kokonaistyppipitoisuuden virtaamapainotteisen kuukausikeskiarvon raja-arvoksi määrätään 24 mg/l vuodesta 2024 alkaen ja kokonaistypen vuotuisen kuormituksen raja-arvoksi 100 t/v vuodesta 2024 alkaen. Siirtymäaikaan haetaan vuoden pidennystä Hakijan tosiasiallisen muutoksenhakumahdollisuuden turvaamiseksi.

3.3 Lupamääräyksen 39 muuttaminen

19. Lupamääräyksen 39 mukaan rakentamistoiminnassa alueella poistettavat pinta- ja kivennäismaat eivät ole jätettä, jos ne toimitetaan välittömästi tai alle kolme vuotta kestävän varastointiajan kuluessa kaivosalueen rakennus tai muussa toiminnassa käytettäväksi ja jos niiden metallipitoisuudet eivät ylitä valtioneuvoston asetuksessa nro 214/2007 maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annettua alempaa ohjearvoa.

#13332378v3

[3] Kuusiniemi ym. 2001, s. 1260

[4] Warsta, Ympäristölupajärjestelmän uudistamiseen liittyviä huomioita suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden näkökulmasta, 2007, s. 55

[5] Warsta, Ympäristölupajärjestelmän uudistamiseen liittyviä huomioita suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden näkökulmasta, 2007, s. 62

20. Hakija katsoo, että louhittavan sivukiven ja rakentamistoiminnassa alueelta poistettavien pinta- ja kivennäismaiden hyödyntäminen tulee mahdollistaa myös kaivosalueen ulkopuolisessa rakennus- tai muussa toiminnassa, mikäli materiaalit täyttävät laadullisesti niille asetetut vaatimukset. Tällainen mahdollisuus olisi myös jätteiden hyötykäytön ja kiertotalouden mukaisten tavoitteiden kannalta perusteltu. Päätöksen perusteluiden mukaan määräyksellä ei ole mahdollistettu pintamaiden kuljettamista muualle, koska tämä johtaisi kaivoksen sulkemisvaiheessa entistä suurempaan tarpeeseen tuoda alueelle maamassoja kaukaakin varsinaisesta kaivoksesta. Pintamaita tullaan hyödyntämään ensisijaisesti kaivoksen sulkemisvaiheen ympäristörakentamisessa, mutta niiden hyötykäyttö myös kaivosalueen ulkopuolisessa maarakentamisessa pitäisi mahdollistaa. Sivukiveä ja pintamaita, jotka teknisiltä ja laadullisilta ominaisuuksiltaan täyttävät rakentamisvaatimukset, voidaan hyödyntää muun muassa alueen tieverkoston parannustöissä. Hakijan näkemyksen mukaan toiminnan rajoittaminen esitetyllä perusteella ei kuulu YSL:n nojalla toteutettavan ohjauksen piiriin. Määräyksellä rajoitetaan huomattavasti massojen käyttöä siihen nähden, mikä säädetään kaivoslailla toiminnanharjoittajan oikeudeksi, jolloin ympäristöluvassa asetetulle rajoitukselle kaivattaisiin nyt esitettyä vahvempia ympäristönsuojelullisia perusteita.

21. Hakija vaatii yllä esitetyin perustein lupamääräyksen 39 muuttamista siten, että alueella poistettavat pinta- ja kivennäismaat on mahdollista hyödyntää myös kaivosalueen ulkopuolisessa rakennus- tai muussa toiminnassa, mikäli materiaalit täyttävät laadullisesti niille asetetut vaatimukset.

22. Hakijan ehdotus uudeksi lupamääräykseksi 39 yllä esitetyn osalta (muutokset kursiivilla):

> […] Rakentamistoiminnassa alueella poistettavat pinta- ja kivennäismaat eivät ole jätettä, jos ne toimitetaan välittömästi tai alle kolme vuotta kestävän varastointiajan kuluessa ~~*kaivosalueen*~~ rakennus- tai muussa toiminnassa käytettäväksi ja jos niiden metallipitoisuudet eivät ylitä valtioneuvoston asetuksessa nro 214/2007 maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annettua alempaa ohjearvoa. ~~*Määräyksen vaatimukset täyttävää maa-ainesjätettä saa hyödyntää kaivospiirin sisällä tapahtuvassa rakentamisessa.*~~

3.4 Lupamääräyksen 42 muuttaminen

23. Lupamääräyksen 42 mukaan rikastushiekan purkaminen NP3- ja NP4-altaisiin on tehtävä spigotoimalla tai muulla vastaavantyyppisellä menetelmällä siten, että patoa vasten oleva rikastushiekan kuivavyöhyke on mahdollisimman leveä. Määräyksen mukaan NP4-altaassa normaalissa toiminnassa ensimmäisen toimintavuoden jälkeen kuivavyöhykkeen leveyden on oltava vähintään 90 metriä.

#133323781v3

24. Hakija katsoo, että 90 metrin kuivavyöhykettä koskeva vaatimus on perusteeton ja sen täyttäminen muodostuu uuden altaan alkuvaiheessa käytännössä mahdottomaksi. NP4-allas on rakennettu siten, että altaassa on niin sanottu kaksoistiivistys sekä pohjarakenteen että märän puolen luiskan osalta. Kaksoistiivisterakenne toteutetaan myös pääpadon alle. Altaassa on juurisalaojat ja salaojaverkosto. Padon luiskan juuressa olevien juurisalaojien tarkoitus on laskea vedenpintaa rikastushiekassa padon lähettyvillä. NP4-altaan rakenne tulee olemaan koko operoinnin ajan ”alavirtaan korotettava” rakennelma. Rakenne on päinvastainen ylävirtaan korotettavasta rakenteesta, jossa padon korotus nojaa osittain kiinteytyneen säilöttävän jätemateriaalin varaan. Alavirtaan korotettavassa rakenteessa korotus nojaa uuden, korotusta

varten rakennettavan, patoperustan varaan. Tiivisteinä toimivat sekä moreenikerros, että sen päälle asennettu bitumigeomembraani (BGM). Lisäksi pato on suunniteltu siten, että pelkkä moreeni toimii tiivisrakenteena, jos BGM vaurioituisi. Keinotekoisen eristeen alapuolisen tiiviin moreenikerroksen vedenläpäisevyyksien keskiarvon on oltava $K \leq 5 \times 10^{-8}$ m/s ja vastaavasti yksittäisen näytteen vedenjohtavuusarvo saa olla enintään $K \leq 1 \times 10^{-7}$ m/s. Yhtenäisen moreenikerroksen paksuuden on oltava vähintään 1,0 metriä. Luiskan moreenitiivisteen paksuus on enimmillään 6,1 metriä patorakenteen juuressa ja alimmillaan 1,3 metriä pääpadon yläreunassa tasolla + 250 m. Hakija katsoo, että 90 metrin kuivavara olisi perusteltu, jos kyseessä olisi ylävirtaan korotettava rakenne ja siinäkin tapauksessa vain silloin, kun ylävirtaan korotus olisi käytössä. Hakija huomauttaa myös, että NP4-altaan rakenne vastaa hakijalla jo vuodesta 2015 lähtien käytössä olleiden vesivarastoaltaiden rakennetta, joissa vesi on edellä kuvattua kaksoistiivistettä vasten ympäri vuoden. Altaiden on havaittu soveltuvan hyvin vesien varastointiin, mikä tukee Hakijan näkemystä 90 metrin kuivavyöhykkeen perusteettomuudesta.

25. Kuivavyöhyke eli niin sanottu biitsi muodostuu rikastushiekan läjityksessä. Yleisesti puhutaan BAW (beach above water) ja BBW (beach below water), eli veden alapuolisesta ja yläpuolisesta biitsistä. Veden yläpuolinen biitsi on yleensä kulmaltaan loivempi, kuin veden alapuolinen biitsi. Yleisesti voidaan sanoa, että mitä suurempi kuivavara halutaan altaassa pitää, sitä vähemmän altaassa on vettä ja sitä loivempaan rikastushiekka läjittyy. Pahimmillaan biitsin geometria on lähes tasainen, jolloin vapaan veden hallinta rikastushiekkaa läjittämällä on erittäin haastavaa. Vapaan veden hallinta on siis sitä vaikeampaa, mitä loivempaan biitsit ovat läjittyneet. Kittilän kaivoksen vapaan veden hallinta perustuu siihen, että altaaseen puretaan tasaisesti hiekkaa ympäri allasta ja näin vapaa vesi pysyy keskellä allasta. Toisin sanoen, NP4-allasta tullaan operoimaan siten, ettei vapaa vesi tule operoinnin aikana patoa vasten.

26. 90 metrin kuivavara ei ole tae turvallisesta altaasta, jos altaan geometria on tasainen. Geometrian ollessa tasainen, pienikin vedenpinnan nousu voi pienentää kuivavaraa merkittävästi. Eli kuivavaran tulisi olla ennemmin sidottu korkeustasoon, kuin leveyteen. Jos kuivavara on metrimäärällisesti sidottu, vähentää se altaan joustavuutta operoinnin suhteen, esimerkiksi sulamiskauden aikana. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa altaassa olisi kapasiteettia varastoida vettä, mutta kiinteän kuivavaran vuoksi altaasta joudutaan pumppaamaan vettä muihin vesienhallintarakenteisiin.

27. Hakija huomauttaa, että Kittilän kaivoksen vesivarastoaltaat ovat olleet käytössä 5-6 vuotta pääosin hakemuksen mukaista vastaavalla rakenteella, eikä suotovesien suhteen ole havaittu ongelmia. 90 metrin kuivavyöhykkeelle ei siten ole patoturvallisuuslainsäädännöstä johtuvaa tai ympäristönsuojelullista perustetta. Varsinkin toiminnan alkuvaiheessa, kun operoitava allas on pinta-alaltaan pieni, on lupamääräyksen mukaisen kuivavyöhykkeen toteuttaminen käytännössä mahdotonta. Ensimmäisen toimintavuoden jälkeen biitsit eivät todennäköisesti ole rakentuneet siten, että 90 metrin kuivavara olisi saavutettavissa ympäri allasta. Näin ollen nykyinen lupamääräys muodostaa huomattavan riskin siitä, että Hakija ei käytännössä kykene noudattamaan määräystä ja syyllistyy luparikkomukseen. Tällä tavoin asetettu lupaehto on siten YSL:n vastainen.

28. Hakijan näkemyksen mukaan 90 metrin kuivavyöhykkeen asettaminen on lisäksi tarpeetonta, koska lupamääräyksen tarkoitus voidaan saavuttaa myös vastaavalla muotoilulla kuin

#13332378v3

lupamääräyksessä 43, jossa metrimääräisen leveysvaatimuksen sijaan on edellytetty kuivavyöhykkeen olevan mahdollisimman leveä. Hakija vaatii yllä esitetyin perustein lupamääräyksen 42 muuttamista ensisijaisesti siten, että 90 metrin kuivavyöhykkeen asettamista koskeva vaatimus poistetaan tai toissijaisesti siten, että lupamääräyksellä sidotaan kuivavara vedenpinnan korkeustasoon metrimääräisen vaatimuksen sijaan.

29. Hakija vaatii myös suullisen käsittelyn järjestämistä asiantuntijatodistelun vastaanottamiseksi NP4-altaan rakenteen ja kuivavyöhykkeen toteuttamisen osalta erityisesti huomioiden lupamääräyksen mukaisen 90 metrin kuivavaran käytännön toteuttamismahdollisuudet ja vaihtoehdot.

30. Hakijan ensisijainen ehdotus lupamääräyksen 42 toiseksi kappaleeksi (muutos kursiivilla):

> Rikastushiekan purkaminen NP3- ja NP4-altaisiin on tehtävä spigotoimalla tai muulla vastaavantyyppisellä menetelmällä siten, että patoa vasten oleva rikastushiekan kuivavyöhyke on mahdollisimman leveä. NP4-altaassa normaalissa toiminnassa ensimmäisen toimintavuoden jälkeen kuivavyöhykkeen *on oltava mahdollisimman leveä*.

Hakijan toissijainen ehdotus lupamääräyksen 42 toiseksi kappaleeksi (muutokset kursiivilla):

> Rikastushiekan purkaminen NP3- ja NP4-altaisiin on tehtävä spigotoimalla tai muulla vastaavantyyppisellä menetelmällä siten, että patoa vasten oleva rikastushiekan kuivavyöhyke on mahdollisimman leveä. NP4-altaassa normaalissa toiminnassa *3* toimintavuoden jälkeen *vapaan veden HW-taso on vähintään 0,5 m rikastushiekan alimman korkeustason alapuolella.*

3.5 Lupamääräyksen 66 muuttaminen

31. Lupamääräyksen 66 mukaan luvan saaja saa pumpata maanalaiseen kaivokseen kertyviä vesiä enintään 6,1 Mm^3/vuosi.

32. Hakija katsoo, että Lupapäätöksessä on virheellisesti samastettu maanalaisesta kaivoksesta pumpattavat ja ympäristöön purettavat vedet. Pumpattavien vesien määrää ei ole tarpeellista eikä perusteltua rajoittaa samalla tavoin kuin ympäristöön purettavien vesien, sillä kaikkia pumpattavia vesiä ei pureta ympäristöön, eikä veden pumppaaminen kaivoksesta maanpinnalle siten ole itsessään pintavesille haitallista. Kuivanapitovesiä kierrätetään osin takaisin kaivokseen poravedeksi. Lisäksi puhtaampia kuivanapitovesijakeita hyötykäytetään rikastusprosessissa ja osa kuivanapitovedestä johdetaan varastoitavaksi Rouravaaran avolouhokseen. Päätöksen perusteluissa viitataankin lupahakemuksessa esitettyyn arvioon, jossa arvioitiin *ympäristöön purettavien* kuivanapitovesien määrän kasvavan enimmillään tasolle 700 m^3/h. Kuivanapitovesien pumppausmääriä ei hakemusasiakirjoissa ole erikseen esitetty, mutta määrät ovat suurempia, kuin ympäristöön purettavat vesimäärät. Toteutuneet pumppausmäärät maan alta ovat vaihdelleet keskimäärin välillä 623 - 626 m^3/h ja ympäristöön purettavat vesimäärät välillä 300 - 479 m^3/h vuosina 2017-2019.

33. Hakija täsmentää myös, että Ruoravaaran avolouhosta tullaan ensisijaisesti käyttämään rikastamolla hyödynnettävien kuivanapitovesijakeiden välivarastointiin. Perusteluissa mainittua säätötilavuutta voidaan tarvittaessa hyödyntää purkuputkipumppaamon mahdollisissa häiriötilanteissa. Huomioitavaa myös on, ettei vesien varastoiminen kaivosalueelle ole ympäristönsuojelullisesti perusteltua. Hakija vaatii yllä esitetyin perustein lupamääräyksen 66 muuttamista siten, että maanalaiseen kaivokseen kertyviä vesiä saa pumpata enintään 7,8

#133323781v3

Mm³/v, mutta kuitenkin siten, että vesiä ei saa pumpata enempää, kuin kaivostoiminnan toteuttamisen kannalta kulloinkin on tarpeen.

34. Hakijan ehdotus lupamääräykseksi 66 (muutokset kursiivilla):

> Luvan saaja saa pumpata maanalaiseen kaivokseen kertyviä vesiä enintään *7,8 Mm³/v, mutta kuitenkin vain sen verran, kuin kaivostoiminnan toteuttamisen kannalta kulloinkin on tarpeen*.

4 LOPUKSI

35. Hakija toteaa lopuksi, että sillä ei yleisesti ole huomautettavaa Lupapäätöksestä. Riittävät lupamääräykset ovat tarpeen ohjaamaan toimintaa ja ylläpitämään sidosryhmien luottamusta niin toimintaa kuin viranomaisohjausta kohtaan. Tässä valituksessa vaaditaan siten muutosta vain joukkoon teknisiä määräyksiä, jotka ovat yksityiskohdiltaan ja käytännön vaikutuksiltaan suhteettomia ja kohtuuttomia tavoiteltavaan hyötyyn nähden. Hakijan ehdottamilla muutoksilla ei vaaranneta ympäristönsuojelun tasoa, eikä niillä siten ole vaikutusta luvan myöntämisen edellytysten täyttymiseen.

Helsingissä 6. päivänä heinäkuuta 2020

AGNICO EAGLE FINLAND OY

LAATI

[redacted] [redacted]

#13332378v3

LIITTEET

1 Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 29.5.2020 antama päätös nro 67/2020 dnro PSAVI/1079/2018

Valitus 5

VALITUS
6.7.2020

Vaasan hallinto-oikeus
PL 204
65101 Vaasa
sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi
VIITE Lupapäätös nro 67/2020 Dnro PSAVI/1079/2018

ASIA Valitus Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (PSAVI) 29.5.2020 tekemästä ympäristö- ja vesitalouslupapäätöksestä "Kittilän kaivoksen toiminnan laajentaminen ja jätevesien purkupaikan muuttaminen, Kittilä" (Agnico Eagle Finland Oy) Lupapäätös nro 67/2020 Dnro PSAVI/1079/2018

VALITTAJA Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (rakennus- ja ympäristölautakunta), Valtatie 15, 99100 Kittilä

VALITUSOIKEUS Kittilän kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta käyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) 191 §:n ja vesilain (587/2011) 15 luvun 2 §:n mukaista toiminnan/hankkeen sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valitusoikeutta asiassa

VALITUSAIKA Päätöksestä on kuulutettu julkisesti 29.5.2020 ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tiedottanut asiasta myös sähköpostitse suoraan Kittilän kunnan kirjaamoon 29.5.2020. Kuulutuksen ja päätöksen valitusosoituksen mukaan valitusaika päättyy 6.7. klo 16.15.

VAATIMUKSET Ensisijaisesti Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vaatii Vaasan hallinto-oikeutta

A. kumoamaan kokonaisuudessaan muutoksenhaun kohteena olevan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston myöntämän luvan PSAVI 67/2020 sekä

B. kumoamaan muutoksenhaun kohteena olevan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen täytäntöönpanoratkaisun kohdan "Purkuputki voidaan ottaa käyttöön ja sen jälkeen tuotantoa laajentaa tätä päätöstä noudattaen muutoksen hausta huolimatta".

Mikäli hallinto-oikeus katsoo, että päätöstä ei ole tarpeen kumota kokonaisuudessaan, Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vaatii toissijaisesti Vaasan hallinto-oikeutta palauttamaan muutoksenhaun kohteena olevan luvan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi tai vaihtoehtoisesti tekemään lupamääräyksiin seuraavat muutokset ja lisäykset:

1. kumoamaan lupamääräyksen 23 siltä osin kun se koskee Loukiseen johdettavien käsiteltyjen jätevesien aiheuttamaa vuotuista kokonaistypen ja antimonin enimmäiskuormitusta. Kittilän

ympäristönsuojeluviranomainen vaatii, että kokonaistypen vuotuinen kuormitusraja 110 t lasketaan 80 tonniin ja kokonaistypen vuotuinen kuormitusraja 65 t asetetaan vuodesta 2022 eteenpäin. Kittilän ympäristönsuojeluviranomainen vaatii myös, että antimonin vuotuinen kuormitusraja lasketaan 1000 kilogrammaan.

2. Muuttamaan lupamääräystä 78, niin että selvityksen purkuvesien vaikutuksista kalojen liikkumiseen ja vaelluskäyttäytymiseen tulee sisältää sekä lähtötilanneselvityksen vähintään vuoden ajalta eli kartoitus kalojen liikkumisesta purkualueella ennen purkuputken käyttöönottoa, että kalojen liikkumisen tarkkailun toiminnan aikana. Lisäksi vakuuksissa tulee huomioida mahdollisen ohitusuoman rakentaminen tarve ja kustannukset, mikäli kalojen vaelluskäyttäytyminen häiriintyy.

3. Muuttamaan lupamääräystä 80, niin että Liitteeseen 2 lukuun 6 Ympäristövaikutusten tarkkailu lisätään

   i. kohtaan 6.1.2. *Biologinen tarkkailu pintavesissä* biologisen tarkkailun pisteitä niin, että pisteitä on kaikissa tarkkailtavissa ja mitattavissa muuttujissa riittävästi sekä Loukisessa ja Ounasjoessa vaikutusalueella (kummassakin vähintään kolme) että vaikutusalueen yläpuolella (kummassakin vähintään kolme) sekä Kapsajoessa (vähintään kolme tarkkailupistettä).
   ii. kohta 6.1.3 *Hydrologis-morfologinen laatu*, jossa määrätään velvoite kolmen vuoden välein toistettavasta pohjasedimenttien metalli- ja metalloidipitoisuuksien tarkkailusta Seurujoessa, Loukisessa ja Ounasjoessa kussakin vähintään kolmessa tarkkailupisteessä sekä jätevesien vaikutusalueella että vaikutusalueen yläpuolella. sekä Kapsajoessa (vähintään kolme tarkkailupistettä).
   iii. kohta 6.2.3. *Sähkökalastukset*, jossa edellytetään sähkökalastuspaikkojen lisäämisestä 23.3.2020 päivätyssä tarkkailuohjelmassa esitettyyn niin, että uusista sähkökalastuspaikkoja tulee purkupisteen alapuolelle Loukiseen kolme ja Ounasjokeen Loukisen suun alapuolelle kolme, Kapsajokeen kolme ja Ounasjokeen Loukisen suun yläpuolelle kolme.

4. Lisäämään lupapäätökseen määräyksen, purkuputken puhdistuksen (possutuksen) lietteitä ei saa laskea suoraan ympäristöön vaan ne tulee toimittaa puhdistettavaksi. Puhdistuslietteiden koostumusta (haitta-ainepitoisuutta) tulee tarkkailla kaikkien purkuputken puhdistuskertojen yhteydessä.

5. Lisäämään lupapäätökseen määräyksen siitä, että sekä Seurujoen ja Loukisen virtausmittaukset, että kaivoksen reaaliaikaiset vedenottotiedot ja purkuvesien virtausmäärät ovat julkisesti nähtävillä.

VALITUKSEN PERUSTEET

Ensisijaisen vaatimuksen perusteet

A. *Muutoksenhaun kohteena olevan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston myöntämän luvan PSAVI 67/2020 kumoaminen*

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös 67/2020 on kaikkiaan seuraavien ympäristönsuojelulain 527/2014 seuraavien pykälien vastainen:
49 § 1 momentti 2 kohta ja 4 kohta, 51 §.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää haittaa tai haitan vaaraa luonnolle tai sen toiminnalle, luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, ympäristön yleisen virkistyskäytön soveltuvuuden vähenemistä tai pohjaveden laadun olennaista huonontumista ja vedenhankinnan vaarantumista.

Lupapäätöksen mukainen kaivoksen jätevesien purkupaikka sijaitsee Loukisen alaosassa ja jätevesien purun aiheuttama haitallisten vaikutusten alue kattaa Loukisen alaosan purkupaikasta Ounasjokeen ja Loukisen alapuoliseen osaan Ylä-Ounasjoen vesimuodostumasta.

Ympäristönsuojelulain 51 §:n mukaan ympäristöluvassa 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Ounasjoki ja sen sivuvesistöt Loukisen vesimuodostuma ja Seurujoen vesimuodostuma kuuluvat Kemijoen vesienhoitoalueeseen. Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016-2021 määrittelee ympäristötavoitteiksi mm. vesimuodostumien hyvän tai erinomaisen tilan säilyttäminen. Lisäksi tavoitteiksi määritellään pohjavesialueiden tilan turvaaminen sekä vesieliöstön vapaan liikkumisen turvaaminen ja vaelluskalojen kestävä, luontaisesti lisääntyvä kanta mm. merilohelle ja meritaimenelle. Tämän tavoitteen saavuttaminen tarkoittaa ohitusreittien rakentamista Kemijoen vesivoimalaitosten patojen ohittamiseksi. Jos tämä toteutuu, Ounasjoen vesistöön saadaan luontaisesti lisääntyvät merilohi- ja meritaimenkannat, joiden vaeltamisen ja lisääntymisen esteeksi ei saa muodostua kaivosten jätevesien purkaminen Loukisen alaosaan.

Lupapäätöksessäkin on maininta, että korkein hallinto-oikeus on 19.12.2019 antamassaan vuosikirjapäätöksessä KHO:2019:166 todennut Euroopan Unionin tuomioistuimen ns. Weser-ratkaisuun viitaten, että ympäristönsuojelulaissa kiellettynä merkittävänä pilaantumisena tai sen vaarana on pidettävä sellaista olennaisen lisäkuormituksen vesistössä aiheuttamaa kokonaisvaikutusta, joka johtaa pintavesimuodostuman tilan tai sen laadullisen tekijän heikkenemiseen. Korkein hallinto-oikeus on siten todennut yhdenkin laatutekijän heikkenemisen riittävän tulkintaan merkittävästä pilaantumisesta (one out, all out). Weser-ratkaisu korosti vesienhoidon ympäristötavoitteiden sitovuutta lupaharkinnassa.

Lupapäätöksen mukainen kaivoksen jätevesien purkupaikka sijaitsee n. 11 km ennen Loukisen yhtymäkohtaa Ounasjokeen. Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on hakemuksen

käsittelyn aikana antamissaan lausunnoissa esittänyt, että kaivoksen puhdistettujen jätevesien purkupaikaksi valitaan tämän lupapäätöksen purkupaikan sijaan Ounasjoki. Lupapäätöksen mukainen purkupaikka Loukisessa ei täytä ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä, sillä lupamääräysten mukainen jätevesien purkaminen Loukiseen aiheuttaa:

1. pohjaveden laadun olennaista huonontumisen vaaran ja vedenhankinnan vaarantumisen vaaran Loukisen pohjavesialueella (12261249) ja Levin vesihuolto Oy:n Loukisen vedenottamolla. Loukisen vedenottamon ympäristö on tulvavaara-alueella ja se peittyy kevättulvan alle säännöllisesti. Loukisen pohjavesialueella tulvavesi on pääasiassa seisovan veden tulvaa, mikä mahdollistaa raskasmetalli- ja sulfaattipitoisen jäteveden ja mahdollisen haitta-ainepitoisen kiintoaineen/sakan kerrostumisen ja laskeutumisen pohjalle ja haitta-aineiden kulkeutumisen pohjavesialueen maaperään. Haitta-ainepitoista kiintoainetta pelätään päätyvän Loukiseen purkuputken saostumista erityisesti putken puhdistuksen (possutuksen) yhteydessä. Vaikka pohjavesialueen virtaussuunta vedenottamolle on pääasiassa muualta kuin tulvavaara-alueelta, voi matalan pohjavedenpinnan tilanteessa (erityisesti talvisaikaan kun pohjavettä ei muodostu lumipeitteen vuoksi sadevesistä) virtaussuunta muuttua niin, että pohjavesi virtaa Loukisesta imeytymällä tulvavaara-alueen läpi vedenottamolle. Talvisaikaan Levin turistisesongin aikana Loukisen vedenottamon käyttö on suurimmillaan mikä lisää tätä mahdollisuutta. Loukisen pohjavesialueen hyvän tilan vaarantaminen on myös Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosiksi 2016-2021 tavoitteiden vastaista.

2. Ounasjoen ja Loukisen kalakantojen elinvoimaisuuden vaarantumista luomalla mahdollisen purettavan jäteveden muodostaman kemiallisen vaellus- ja liikkumisesteen jokitaimenelle, harjukselle, siialle ja muille alueen kalalajeilla sekä Kemijoen alaosan patojen ohitusuomien/kalaportaiden valmistuttua tulevaisuudessa myös luontaisesti lisääntyvälle merilohi- ja meritaimenkannoille. Tätä mahdollisuutta ei ole lupaviranomaisen kannankaan mukaan voitu sulkea pois lupaharkinnassa. Kaivosyhtiö ei ole lupaharkinnan aikana myöskään toteuttanut lähtötilannekartoitusta kalojen liikkumisesta Ounasjoen ja Loukisen välillä ja Loukisen yläosiin. Näin tätä mahdollista sekä luonnon, että paikallisten asukkaiden ja Kittilän matkailuelinkeinolle erittäin merkittävää haittavaikutusta ei voida todentaa mittauksellisesti. Mm. Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on tätä kalojen liikkumisen tarkkailua lausunnoissaan toistuvasti esittänyt, sillä kaivostoiminnan mahdolliset vaikutukset kalastoon ja kalastusmahdollisuuksiin sekä paikallisten että matkailijoiden keskuudessa näyttelee merkittävää roolia kaivoksen toiminnan sosiaalisessa hyväksyttävyydessä paikallisella tasolla. Loukisen vesistölle on tyypillistä selkeä vähävetisyys kesällä ja talvella. Tämä aiheuttaa sen, että isot kalat todennäköisesti hakeutuvat vähän veden aikaan vesistössä alaspäin suurempien vesitilavuuksien alueille Ounasjokeen saakka. Isojen emokalojen merkitys vesistön latvaosissa on yleensä merkittävä elinkykyisten kalanpoikasten tuotannolle. Isojen kalojen liikkumisen estyminen Ounasjoesta Loukiseen mahdollisen karkotusvaikutuksen vuoksi voi olla merkittävä heikennys luontaisille taimen ja harjuskannoille. Isojen kalojen mahdollinen karkottuminen vaikuttaa erityisesti alueen kalastettavuuteen, jos alamitat täyttävien lohikalojen määrä vähenee merkittävästi Loukisessa ja sen sivujoissa. Kalojen koko on osittain perinnöllisesti säänneltyä ja tämä voi vaikuttaa myös Loukisen kalapopulaatioiden keskikoon pienenemiseen. Mahdollisen

karkotusvaikutuksen merkitys nousee vielä entisestään, jos merilohen ja meritaimenen luontaisesti lisääntyvien kantojen palautus Ounasjokeen onnistuu kaivoksen toiminta-aikana. Loukisen vesistö on arvioitu merkittäväksi kutualueeksi merilohelle ja meritaimenelle. Siten jätevesien purkaminen Loukisen alaosaan ja siten kalojen liikkumisen ja vaeltamisen vaarantaminen on myös Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosiksi 2016-2021 tavoitteiden vastaista. Matkailun ympärivuotisuuden kehittämiseen panostetaan suuresti Kittilässä ja Levin matkailussa ja hyvät kalastusmahdollisuudet näyttelevät näissä ponnistuksissa merkittävää roolia, siten kalaston ja kalastuksen vaarantaminen heikentää Kittilän alueelle tärkeän matkailuelinkeinon toimintamahdollisuuksia.

3. Rehevöitymistä Ounasjoessa Loukisen suun alapuolella ja sitä kautta Ylä-Ounasjoen vesimuodostuman ekologisen tilan heikkenemisen vaaraa ja erityisten luonnonolosuhteiden vaarantumista (Ounasjoen Natura-alue) sekä yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista (YSL 49 § 1 mom 4). Lupahakemuksessa ei ole huomioitu kaivostoiminnan yhteisvaikutuksia Ounasjokeen muuta kuin Levin vesihuolto Oy:n Levin jätevedenpuhdistamon osalta. Levi on suuri matkailukeskus (25 000 vuodepaikkaa) ja se sijaitsee välittömästi Loukisen suun alapuolella Ounasjoen rannalla. Suuresta matkailukeskuksesta aiheutuu yhdyskuntajäteveden lisäksi myös muuta kuormitusta Ounasjokeen, mm. liikenteestä (mukaan lukien moottorikelkat), katu- ja piha-alueiden hulevesistä, laskettelurinteiden ja lukuisten reittien hule- ja sulamisvesistä, sekä jatkuvasta rakentamisen aiheuttamasta kiintoainekuormituksesta yms. Tämän kuormitus voi aiheuttaa ennakoimattomia yhteisvaikutuksia Ounasjoen veden laatuun ja eliöstöön kaivoksen toiminnan seurauksena lisääntyvän typpikuormituksen kanssa. Tämä riski on erityisen suuri siirtymävaiheessa ennen kuin lopulliset kokonaistypen pitoisuus- ja kuormitusrajat tulevat voimaan. Loukisen suun alapuolinen jokialue Ounasjoesta on erittäin tärkeä Levin matkailulle erityisesti kesäaikaan. Ounasjoen tilan heikkeneminen Loukisen suun alapuolella kaivoksen jätevesien purkamisen seurauksena aiheuttaa ympäristön yleisen viihtyvyyden vähentymistä ja ympäristön yleisen virkistyskäytön soveltuvuuden vähentymistä (YLS 49 § 2 mom) ja yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista (YSL 49 § 1 mom 4). Hankkeen Natura-arviointi, jonka hyväksymispäätöksessä Lapin ELY-keskus on hakijan mukaan todennut ettei hanke heikennä Ounasjoen Natura-alueen suojeluperusteita, on laadittu 2017. 5.5.2017 antamassaan lausunnossa Lapin ELY-keskus on tosin huomauttanut, että kaivoksen aiheuttama typpikuorman kasvu saattaa aiheuttaa Ounasjoessa lievää rehevöitymistä erityisesti Loukisen yhtymäkohdan alapuolella. Tällöin ei ole ollut käytettävissä kaivoksen viimeisten vuosien kuormitustietoja ja kuormitusten aiheuttamaa typpipitoisuusnousutietoja Seurujoen, Loukisen ja Ounasjoen vesistöissä ja näin ollen tämä arvio voi olla osittain vanhentunut. Natura-vaikutusten arviointi tulisi ainakin osittain tehdä uudestaan uusilla tiedoilla. Lupaviranomainen onkin päätöksessä arvioinut että hakemuksen mukaisella toiminnalla ja sen typpikuormituksella on heikentävä vaikutus Ounasjoen Natura-alueen Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit luontotyypille ja siten määräyksissä asettanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan aiheellisen tiukat raja-arvot typpipitoisuuksille ja kokonaistypen vuosikuormitukselle. Siirtymävaiheen typpikuormitus- ja -pitoisuusrajat on kuitenkin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan niin suuret, että

siirtymävaiheen aikana vuosina 2020-2022 rehevöityminen Ounasjoessa Levin matkailukeskuksen välittömässä läheisyydessä on todennäköistä, eikä näin korkeita pitoisuuksia pitoisuus- ja kuormitusrajoja tule hyväksyä edes siirtymävaiheen ajaksi. Ounasjoen Natura-alueen rehevöitymistä (muutoksia vesikasvillisuudessa, levissä, pohjasedimenteissä ja limottumisessa) ja kaivoksen kuormituksen vaikutusta siihen ei Kittilä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tiedon mukaan ole tutkittu.

Lupahakemuksessa häiriö- ja vahinkotilanteina on kuvattu purkuputken tai sen laitteiden toimintahäiriöitä (tukkeutumiset ja vuodot). Sen sijaan kaivoksen ja kaivosalueen vesitaseongelmien ja puhdistusmenetelmien sekä laitteistojen toimintahäiriöiden tai onnettomuuksien sekä niiden mahdollisesti aiheuttamien poikkeusjuoksutusten vaikutuksia jätevesien purkupaikan alapuolisiin vesialueisiin tai Loukisen pohjavesialueelle ei ole arvioitu. Erityisesti runsaiden sateiden ja sulamisvesien aiheuttamat ongelmat ovat olleet melko yleisiä Pohjois-Suomen kaivoksissa hyvästä varautumisesta huolimatta. Lupamääräysten vastainen ja luparajat ylittävien pitoisuuksien jätevesien purkaminen purkuputkea pitkin on kuitenkin se todennäköisimmin toteutettava häiriötilanteen ratkaisukeino. Näistä kaivosalueen mahdollisten (ja suhteellisten todennäköisten pohjoisten suurten kaivosten historiaa tarkastellen arvioituna) häiriötilanteiden aiheuttamista poikkeusjuoksutuksista muodostuu suurin pilaantumisen vaaraa aiheuttava tekijä Loukisen pohjavesialueelle ja vedenottamolle, sekä Loukisen alaosan ja Ounasjoen Loukisen suun alapuoliselle Ylä-Ounasjoen vesimuodostumalle.

B. Muutoksenhaun kohteena olevan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen täytäntöönpanoratkaisun kohdan "Purkuputki voidaan ottaa käyttöön ja sen jälkeen tuotantoa laajentaa tätä päätöstä noudattaen muutoksen hausta huolimatta" kumoaminen.

Kaivosyhtiö on esittänyt, että purkuputki otetaan käyttöön heti alkuvuodesta 2021. Tällöin ne lähtötilanneselvitykset ja kartoitukset mitä kaivosyhtiö ei ole toteuttanut, jäävät tekemättä ja osa mahdollisista haittavaikutuksista jää kunnolla todentamatta. Kaivosyhtiö ei ole lupaharkinnan aikana toteuttanut mm. lähtötilannekartoitusta kalojen liikkumisesta Ounasjoen ja Loukisen välillä ja Loukisen yläosiin. Näin tätä mahdollista sekä luonnon, että paikallisten asukkaiden ja Kittilän matkailuelinkeinolle erittäin merkittävää mahdollista kaivostoiminnan jätevesien johtamisesta haittavaikutusta ei voida todentaa mittauksellisesti, ja siten haitta voi jäädä selkeästi osoittamatta vaikka se olisi todellinen ja siten mahdollisten haitankärsijöiden oikeudet jäävät toteutumatta. Purkuputkea ei tule ottaa käyttöön ennen kuin tarvittavat lähtötilannekartoitukset on tehty.

Toissijaisten vaatimuksen perusteet

Lupamääräyksiin vaadittavat muutokset ja lisäykset

1. *Lupamääräyksen 23 kumoaminen siltä osin kun se koskee Loukiseen johdettavien käsiteltyjen jätevesien aiheuttamaa vuotuista kokonaistypen ja antimonin enimmäiskuormitusta. Kittilän ympäristönsuojeluviranomainen vaatii, että siirtymäajan kokonaistypen vuotuinen kuormitusraja 110 t lasketaan 80 t:iin ja kokonaistypen vuotuinen kuormitusraja 65 t asetetaan vuodesta 2022 eteenpäin ja antimonin vuotuinen kuormitusraja lasketaan 1000 kilogrammaan.*

Typpikuormitus on arvioitu suurimmaksi Loukisen ja Ylä-Ounasjoen ekologista tilaa vaarantavaksi tekijäksi. Pitoisuus- ja kuormitusrajat tulee määrätä sellaisiksi, ettei lisäkuormituksesta aiheudu vastaanottaviin vesistöihin merkittävää pilaantumista tai sen vaaraa, joka johtaa pintavesimuodostuman tilan tai sen laadullisen tekijän heikkenemiseen. Siten tuotantoa tulee nostaa vain sitä mukaa kun käyttöönotettavat typen puhdistusmenetelmät ja rakennettavat laitteistot pystyvät pitämään kuormituksen riittävän alhaisena. Antimoni on aikaisemmissa lupapäätöksissä todettu sellaiseksi haitta-aineeksi, jota on katsottu tarpeelliseksi rajoittaa selvästi jo silloin kuin pintavalutuskentät poistivat purkuvesistä huomattavan osan antimonista. Nyt pintavalutuskenttien suodattavaa vaikutusta ei ole, vaan kaikki kaivokselta purettava antimoni päätyy suoraan vesistöön. Siksi vuotuista antimonikuormitusta tulee rajoittaa enemmän kuin lupapäätöksessä on rajattu.

2. *Muuttamaan lupamääräystä 78, niin että selvityksen purkuvesien vaikutuksista kalojen liikkumiseen ja vaelluskäyttäytymiseen tulee sisältää sekä lähtötilanneselvityksen vähintään vuoden ajalta eli kartoitus kalojen liikkumisesta purkualueella ennen purkuputken käyttöönottoa, että kalojen liikkumisen tarkkailun toiminnan aikana. Lisäksi vakuuksissa tulee huomioida mahdollisen ohitusuoman rakentaminen tarve ja kustannukset, mikäli kalojen vaelluskäyttäytyminen häiriintyy.*

   Lähtötilannekartoitus kalojen liikkumisesta Ounasjoen ja Loukisen välillä ja Loukisen yläosiin on välttämätöntä, jotta mahdollinen sekä luonnolle, että paikallisille asukkaille ja Kittilän matkailuelinkeinolle erittäin merkittävä haittavaikutus voidaan todentaa mittauksellisesti. Mm. Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on tätä kalojen liikkumisen tarkkailua lausunnoissaan toistuvasti esittänyt, sillä kaivostoiminnan mahdolliset vaikutukset kalastoon ja kalastusmahdollisuuksiin sekä paikallisten että matkailijoiden keskuudessa näyttelee merkittävää roolia kaivoksen toiminnan sosiaalisessa hyväksyttävyydessä paikallisella tasolla. Tällä lähtötilannekartoituksella varmistetaan, ettei vesienhoitosuunnitelman tavoitteeksi määritelty vesieliöstön vapaan liikkumisen turvaaminen ja vaelluskalojen (merilohen ja meritaimen) kestävä luontaisesti lisääntyvä kanta Kemijoen vesistössä vaarannu. Kalojen liikkuminen ja vaeltaminen on turvattava Kemijoen vesienhoitosuunnitelman 2016-2021 tavoitteiden mukaisesti, tarvittaessa rakentamalla ohitusuoma kaloille.

3. *lupamääräyksen 80 muuttaminen, niin että Liitteeseen 2 lukuun 6 "Ympäristövaikutusten tarkkailu" lisätään*

   i. *kohtaan 6.1.2. Biologinen tarkkailu pintavesissä biologisen tarkkailun pisteitä niin, että pisteitä on kaikissa tarkkailtavissa ja mitattavissa muuttujissa riittävästi sekä Loukisessa ja Ounasjoessa vaikutusalueella (kummassakin vähintään kolme) että vaikutusalueen yläpuolella (kummassakin vähintään kolme) sekä Kapsajoessa (vähintään kolme tarkkailupistettä).*
   ii. *kohta 6.1.3 Hydrologis-morfologinen laatu, jossa määrätään velvoite kolmen vuoden välein toistettavasta pohjasedimenttien metalli- ja metalloidipitoisuuksien tarkkailusta Seurujoessa, Loukisessa ja Ounasjoessa kussakin vähintään kolmessa tarkkailupisteessä sekä jätevesien vaikutusalueella että vaikutusalueen yläpuolella. sekä Kapsajoessa (vähintään kolme tarkkailupistettä).*

iii. *kohta 6.2.3. Sähkökalastukset, jossa edellytetään sähkökalastuspaikkojen lisäämisestä 23.3.2020 päivätyssä tarkkailuohjelmassa esitettyyn niin, että uusista sähkökalastuspaikkoja tulee purkupisteen alapuolelle Loukiseen kolme ja Ounasjokeen Loukisen suun alapuolelle kolme, Kapsajokeen kolme ja Ounasjokeen Loukisen suun yläpuolelle kolme.*

Lisättävillä tarkkailupisteillä ja mitattavilla muuttujilla varmistetaan riittävä toiminnan vaikutusten tarkkailu. Tarkkailupisteitä ja näytteitä on oltava riittävästi, jotta satunnaistekijät eivät heikennä tarkkailutulosten luotettavuutta. Tämä riittävien toistojen käyttö on tieteellisessä tutkimuksessa itsestään selvyys ja kelvollisen tutkimuksen edellytys, mutta erittäin tärkeissä ja luotettavuutta vaativissa ympäristövaikutusten tarkkailussa tätä vaatimusta ei valitettavasti aina täytetä. Pohjasedimenttien raskasmetallipitoisuudet kertovat kaivoksen toiminnan pitkäaikaisvaikutuksia ja niillä voi olla kauaskantoisia seurauksia jokieliöyhteisön ravintoketjussa aina ihmiseen saakka. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 4.12.2019 antamassaan päätöksen nro 163/2019 lupamääräyksessä 72A velvoittanut luvan saajaa tekemään selvityksen Seurujoen ja Loukisen pohjasedimenttien metallipitoisuuksista. Nyt muutoksenhaun kohteena oleva päätös Nro 67/2020 kuitenkin korvaa päätöksen 163/2019 eikä lupamääräyksen 72A voimassaolosta uudessa lupapäätöksessä ole mainintaa (s. 429). Täten jää epäselväksi onko sedimenttien metallipitoisuuden selvittämistä koskeva määräys ollut voimassa niin että kaivosyhtiö on selvityksen laatinut tai laatii selvityksen kesän 2020 aikana. Selvitystarve on ilmeinen ja se pitäisi ulottaa myös Ounasjokeen Loukisen suun alapuolelle sekä lisätä kolmen vuoden välein toteutettavaan tarkkailuun, jotta voidaan varmistaa, ettei sedimentin ominaisuuksissa tapahdu sellaisia muutoksia mitkä voivat aiheuttaa hitaasti ilmenevää haittaa jokieliöstölle ja Ounasjoen Natura-alueelle. Sähkökalastuspisteiden lisääminen parantaa tarkkailun luotettavuutta erityisen tärkeiden kalakantojen seurannan kohdalla. Perusteluja riittävälle toistojen määrälle on avattu yllä.

4. *Uusi määräys, jonka mukaan purkuputken puhdistuksen (possutuksen) lietteitä ei saa laskea suoraan ympäristöön vaan ne tulee toimittaa puhdistettavaksi. Puhdistuslietteiden koostumusta (haitta-ainepitoisuutta) tulee tarkkailla kaikkien purkuputken puhdistuskertojen yhteydessä.*

Purkuputken sisäseinämiin kertyy hakemuksen mukaan todennäköisesti sakkaa, jota toiminnanharjoittaja on varautunut puhdistamaan nk. possutuksen avulla. Hakemuksen mukaan possutuksen liete ohjataan hakemuksen mukaan maastoon, huoltotien ojaan ja purkupaikaan Loukiseen. Puhdistuslietteen määrää ja koostumusta ei ole pystytty arvioimaan hakemuksessa. Siksi lietteen koostumusta (haitta-ainepitoisuuksia) on tarkkailtava kaikkien puhdistuskertojen yhteydessä. Hakemuksen mukaan possutuksen aiheuttama kuormitus kestää vuorokauden ja laimenee alapuoliseen vesistöön. Lietteen kiintoaines on oletettavasti ainakin jossakin määrin raskasmetallipitoista ja koska lupamääräykset edellyttävät säätämään purettavan veden osuutta Loukisen virtaaman mukaan, sakan kertyminen voi olla hakemuksessa ennakoitua voimakkaampaa. Puhdistuslietteet pilaavat purkuputken ympäristöä ja purkuputken läheisiä lähteitä ja vesistöjä (pienvedet ja Kapsajoki). Puhdistuslietteen kiintoaine voi aiheuttaa tulvatilanteessa haitta-ainepitoista laskeumaa Loukisen pohjavesialueelle ja sen maaperään sekä edelleen pohjaveteen ja siten vaarantaa pohjavesialueen tilan ja vedenoton Loukisen vedenottamosta. Purkuputken puhdistuslietteitä ei siksi tule johtaa puhdistamattomana ympäristöön.

5. *Uusi määräys siitä, että sekä Seurujoen ja Loukisen virtausmittaukset, että kaivoksen reaaliaikaiset vedenottotiedot ja purkuvesien virtausmäärät ovat julkisesti nähtävillä.* Määräys lisää kaivoksen ympäristövaikutusten tarkkailun avoimuutta ja luotettavuutta.

YHTEENVETO

Kittilän kunta vaatii kaikilla edellä mainituilla perusteilla, että muutoksenhaun kohteena olevan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ympäristö- ja vesitalouslupapäätös kumotaan kokonaisuudessaan.

Mikäli hallinto-oikeus katsoo, että päätöstä ei ole tarpeen kumota kokonaisuudessaan, Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vaatii toissijaisesti, että päätös palautetaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi, ja /tai asian käsittelyssä otetaan huomioon edellä kuvatut muutostarpeet ja luvan myöntämisen edellytykset.

Yhteenvetona Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkemys on, että kaivoksen tuotantokapasiteettia voidaan nostaa vain sitä mukaa kuin vesien puhdistusta saadaan tehostettua eikä kuormitusta Loukiseen ja Ounasjokeen tule lisätä.

VALITUKSEN TÄYDENTÄMINEN

Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen varaa oikeuden täydentää valitusta lisäselvityksillä ja -perusteluilla sekä valitukseen liitettävillä asiakirjoilla.

Kittilän kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta,

[redacted]